

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

24 février 2014

PROJET DE LOI
relatif à la protection
du patrimoine culturel subaquatique**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

24 februari 2014

WETSONTWERP
betreffende bescherming
van het cultureel erfgoed onder water**SOMMAIRE****Pages**

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	4
3. Avant-projet	17
4. Avis du Conseil d'État.....	22
5. Projet de loi.....	36

INHOUD**Blz.**

1. Samenvatting.....	3
2. Memorie van toelichting	4
3. Voorontwerp	17
4. Advies van de Raad van State	22
5. Wetsontwerp.....	36

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 24 février 2014.

Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 25 février 2014.

De regering heeft dit wetsontwerp op 24 februari 2014 ingediend.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 25 februari 2014 door de Kamer ontvangen.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

RÉSUMÉ

La Convention de l'UNESCO sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, adoptée à Paris le 2 novembre 2001, ci-après la Convention, a été ratifiée le 5 août 2013 par la Belgique et entre en vigueur le 5 novembre 2013 dans notre pays. La Convention a pour objectif de protéger l'ensemble du patrimoine de l'humanité qui se trouve sous l'eau provisoirement ou de manière permanente. Il s'agit de toutes les traces d'activité humaine ayant un caractère culturel, historique ou archéologique, à savoir les sites, les structures, les bâtiments, les moyens de transport, la cargaison ou tout autre contenu et vestiges humains, ainsi que leur contexte archéologique et naturel. Le projet de loi vise à mettre en œuvre la Convention.

La Convention vise la protection du patrimoine culturel subaquatique qui est immergé depuis 100 ans au moins. Le présent avant-projet de loi a pour objectif de préserver tout le patrimoine culturel subaquatique présent dans la mer territoriale, même s'il est immergé depuis moins d'un siècle. La Belgique est en effet pleinement souveraine sur sa mer territoriale (article 2 de la CNUDM), qui recèle un important patrimoine culturel subaquatique immergé depuis moins de 100 ans. Dans la zone économique exclusive et sur le plateau continental, le présent avant-projet de loi s'applique uniquement au patrimoine culturel qui est immergé depuis 100 ans au moins.

Le projet de loi stipule qu'un receveur est désigné par le Roi et définit ses tâches principales. La loi assure que l'État est propriétaire d'office et peut restituer, moyennant paiement des frais, les objets au propriétaire originel ou à l'auteur de la découverte.

Le receveur joue un rôle essentiel. Ainsi, le receveur sert de point de contact pour les découvertes. En outre, son autorisation est requise pour la remontée à la surface des découvertes. Il est également chargé d'enregistrer les découvertes et d'établir un rapport d'enquête dans lequel il fournit un avis au ministre ayant dans ses attributions le patrimoine culturel subaquatique sur le fait de savoir si la découverte peut être considérée comme patrimoine culturel subaquatique. Enfin, il doit rendre public le patrimoine culturel subaquatique via un site web accessible à tous et informer l'UNESCO du patrimoine culturel subaquatique.

SAMENVATTING

Het UNESCO-Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen te Parijs op 2 november 2001, hierna het Verdrag, werd door België geratificeerd op 5 augustus 2013 en treedt in werking voor ons land op 5 november 2013. Het Verdrag wil het volledige erfgoed van de mensheid beschermen, dat zich tijdelijk of permanent onder water bevindt. Het gaat om alle sporen van menselijke activiteit met een cultureel, historisch of archeologisch karakter, namelijk vindplaatsen, structuren, gebouwen, vervoersmiddelen, vracht of andere inhoud en menselijke resten, alsook hun archeologische en natuurlijke context. Het wetsontwerp heeft tot doel uitvoering te geven aan het Verdrag.

Verder beoogt het verdrag de bescherming van het cultureel erfgoed onder water dat zich ten minste 100 jaar onder water bevindt. Het ontwerp van wet heeft tot doel om in de territoriale zee al het cultureel erfgoed te kunnen beschermen dus ook het erfgoed dat zich minder dan 100 jaar onder water bevindt. In de territoriale zee heeft België immers volledige soevereiniteit (artikel 2 van UNCLOS) en er bevindt zich immers heel wat cultureel erfgoed in de territoriale zee dat zich minder dan 100 jaar onder water bevindt. In de exclusieve economische zone en op het continentaal plat is het voorliggende ontwerp van wet enkel van toepassing op het cultureel erfgoed dat zich minstens 100 jaar onder water bevindt.

Het wetsontwerp bepaalt dat een ontvanger wordt aangeduid door de koning en wat de belangrijkste taken van die ontvanger zijn. De wet zorgt ervoor dat de staat automatisch eigenaar is en kan de voorwerpen mits betaling van onkosten terug geven aan de oorspronkelijke eigenaar of vinder.

Voor de ontvanger is er een cruciale rol. Zo fungeert de ontvanger als meldpunt voor vondsten. Voorts is een machtiging van de ontvanger vereist voor het bovenhalen van vondsten. Ook wordt hij belast met het registreren van de vondsten en met het opstellen van een onderzoeksrapport waarin hij een gemotiveerd advies geeft aan de minister tot wiens bevoegdheid het cultureel erfgoed onder water behoort over het feit of de vondst als cultureel erfgoed onder water kan worden beschouwd. Tot slot moet hij ervoor zorgen dat het cultureel erfgoed onder water bekendgemaakt wordt via een website toegankelijk voor het publiek en moet hij UNESCO in kennis stellen van het cultureel erfgoed onder water.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES ET MESSIEURS,

1. Exposé préalable

Le patrimoine culturel subaquatique est extraordinairement varié. Selon les estimations, plus de trois millions d'épaves reposent sur le fond des mers et des océans. En outre, des vestiges d'anciennes civilisations ont disparu sous l'eau, comme le phare d'Alexandrie, le palais de la reine Cléopâtre en Égypte et une partie de l'ancienne ville de Carthage. On trouve même sur le fond de la mer des villes entières comme, par exemple, Port Royal en Jamaïque, des paysages et des grottes peintes. Pas moins de 280 épaves gisent en mer territoriale belge.

Le pillage des épaves de navires et des sites archéologiques submergés a connu une augmentation significative au cours des dernières décennies. Les nouvelles techniques de plongée ont en effet rendu le fond marin plus accessible, y compris pour les chasseurs de trésors qui ne sont certainement pas animés d'intentions scientifiques ou archéologiques. En conséquence, ils perturbent les sites subaquatiques et privent la population de précieuses découvertes. Par ailleurs, le commerce des objets trouvés dans des épaves et les sites inondés est une activité lucrative.

2. La Convention de l'UNESCO sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, 2001

La Convention de l'UNESCO sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, adoptée à Paris le 2 novembre 2001, ci-après la Convention, a été ratifiée le 5 août 2013 par la Belgique et entre en vigueur le 5 novembre 2013 dans notre pays.

La Convention a pour objectif de protéger l'ensemble du patrimoine de l'humanité qui se trouve sous l'eau provisoirement ou de manière permanente. Il s'agit de toutes les traces d'activité humaine ayant un caractère culturel, historique ou archéologique, à savoir les sites, les structures, les bâtiments, les moyens de transport, la cargaison ou tout autre contenu et vestiges humains, ainsi que leur contexte archéologique et naturel.

L'objectif de la Convention est de mettre un terme au commerce du patrimoine culturel subaquatique et d'accorder la *priorité* à la gestion et à la conservation de ce patrimoine in situ.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Voorafgaande uiteenzetting

Cultureel erfgoed onder water is enorm gevarieerd. Aldus liggen naar schatting meer dan drie miljoen scheepswrakken op de bodem van de zeeën en oceanen. Daarnaast verdwenen resten van vroegere beschavingen onder water, zoals de vuurtoren van Alexandrië, het paleis van Koningin Cleopatra in Egypte en een deel van het oude Carthago. Zelfs ganse steden zoals Port Royal in Jamaica, landschappen en beschilderde grotten bevinden zich op de zeebodem. In de territoriale zee van België bevinden zich niet minder dan 280 wrakken.

De plundering van scheepswrakken en gezonken archeologische vindplaatsen is tijdens de jongste decennia aanzienlijk toegenomen. Nieuwe duiktechnieken hebben de zeebodem immers meer toegankelijk gemaakt, ook voor schattenjagers die zeker geen wetenschappelijke of archeologische bedoelingen hebben. Daardoor worden sites onder water verstoord en worden de bevolking waardevolle vondsten onteigd. Bovendien is de handel in voorwerpen die in wrakken en ondergelopen sites gevonden worden, een lucratieve activiteit.

2. UNESCO-verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, 2001

Het UNESCO-Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen te Parijs op 2 november 2001, hierna het Verdrag, werd door België geratificeerd op 5 augustus 2013 en treedt in werking voor ons land op 5 november 2013.

Het Verdrag wil het volledige erfgoed van de mensheid beschermen, dat zich tijdelijk of permanent onder water bevindt. Het gaat om alle sporen van menselijke activiteit met een cultureel, historisch of archeologisch karakter, namelijk vindplaatsen, structuren, gebouwen, vervoersmiddelen, vracht of andere inhoud en menselijke resten, alsook hun archeologische en natuurlijke context.

Het doel van het Verdrag is een einde te stellen aan de handel in cultureel erfgoed onder water en prioriteit te geven aan het beheer en het behoud van het erfgoed in situ.

La Convention renforce la protection internationale qui a été imposée par la Convention de 1982 sur le droit de la mer (CNUDM). Ainsi, l'article 303, alinéa 1er, de la CNUDM stipule que les États ont l'obligation de protéger les objets de caractère archéologique ou historique découverts en mer et coopèrent à cette fin.

3. Mise en œuvre de la Convention

Le présent projet de loi vise à mettre en œuvre la Convention. Il fonde sa définition de patrimoine culturel subaquatique sur celle de la Convention.

Si l'auteur de la découverte a de bonnes raisons de croire que sa découverte relève du patrimoine culturel subaquatique au sens de la loi (et de la Convention), il doit signaler sa découverte sans délai.

Le choix de ne pas imposer de délais stricts pour l'obligation de notification afin de ne pas dissuader les auteurs de découvertes de faire encore des notifications à l'expiration d'un délai fixe, est délibéré. La *ratio legis* est que les notifications doivent avoir lieu dans un délai court mais raisonnable.

La Convention vise la protection du patrimoine culturel subaquatique qui est immergé depuis 100 ans au moins. Le présent projet de loi a pour objectif de préserver tout le patrimoine culturel subaquatique présent dans la mer territoriale, même s'il est immergé depuis moins d'un siècle. La Belgique est en effet pleinement souveraine sur sa mer territoriale (article 2 de la CNUDM), qui recèle un important patrimoine culturel subaquatique immergé depuis moins de 100 ans.

Dans la zone économique exclusive et sur le plateau continental, le présent projet de loi s'applique uniquement au patrimoine culturel qui est immergé depuis 100 ans au moins, conformément à la Convention.

Le receveur du patrimoine culturel subaquatique (ci-après "le receveur"), qui est désigné par le Roi, joue un rôle de premier plan dans la préservation du patrimoine culturel subaquatique.

Ainsi, le receveur sert de point de contact pour les découvertes. En outre, son autorisation est requise pour la remontée à la surface des découvertes. Il est également chargé d'enregistrer les découvertes et d'établir

Het Verdrag verstrengt de internationale bescherming die opgelegd werd in het Verdrag van 1982 inzake het recht van de zee (UNCLOS). Zo bepaalt artikel 303, eerste lid, van UNCLOS dat staten de plicht hebben in zee gevonden voorwerpen van archeologische of historische aard te beschermen en dat ze voor dit doel moeten samenwerken.

3. Implementatie van het Verdrag

Het voorliggende ontwerp van wet heeft tot doel uitvoering te geven aan het Verdrag. Om te bepalen wat cultureel erfgoed onder water is, werd uitgegaan van de begripsomschrijving van cultureel erfgoed onder water in het Verdrag.

Indien de ontdekker redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn vondst cultureel erfgoed onder water is in de zin van de wet (en van het Verdrag) moet hij zonder verwijl melding doen van zijn vondst.

Er werd bewust gekozen om geen strikte termijnen voor de meldingsplicht op te leggen om vinders niet af te schrikken om nog meldingen te doen indien een vastgestelde termijn zou zijn overschreden. *Ratio legis* is dat de meldingen binnen een korte maar redelijke termijn moeten gebeuren.

Het Verdrag beoogt de bescherming van het cultureel erfgoed onder water dat zich ten minste 100 jaar onder water bevindt. Het voorliggende wetsontwerp heeft tot doel om in de territoriale zee al het cultureel erfgoed te beschermen dus ook het erfgoed dat zich minder dan 100 jaar onder water bevindt. In de territoriale zee heeft België immers volledige soevereiniteit (artikel 2 van UNCLOS) en er bevindt zich immers heel wat cultureel erfgoed in de territoriale zee dat zich minder dan 100 jaar onder water bevindt.

In de exclusieve economische zone en op het continentaal plat is het voorliggende ontwerp van wet enkel van toepassing op het cultureel erfgoed dat zich minstens 100 jaar onder water bevindt in overeenstemming met het Verdrag.

Met het oog op de bescherming van het cultureel erfgoed onder water is er een cruciale rol weggelegd voor de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water (hierna "de ontvanger") die door de Koning wordt aangeduid.

Aldus fungeert de ontvanger als meldpunt voor vondsten. Voorts is een machtiging van de ontvanger vereist voor het bovenhalen van vondsten. Ook wordt hij belast met het registreren van de vondsten en met het opstellen

un rapport d'enquête dans lequel il fournit un avis au ministre ayant dans ses attributions les matières relatives à la Mer du Nord (ci-après "le ministre") sur le fait de savoir si la découverte peut être considérée comme patrimoine culturel subaquatique.

Enfin, il doit rendre public le patrimoine culturel subaquatique via un site web accessible à tous et informer l'UNESCO du patrimoine culturel subaquatique.

En revanche, il revient au ministre de décider en toute autonomie — après avoir reçu le rapport d'enquête précité et l'avis qui y figure — si une découverte doit être considérée ou non comme patrimoine culturel subaquatique.

Dans le présent projet de loi, délégation est aussi donnée au Roi en vue de la préservation du patrimoine culturel subaquatique in situ. La Convention stipule à cet égard que la conservation in situ doit être considérée comme l'option prioritaire pour préserver le patrimoine culturel subaquatique.

Pour finir, le présent projet de loi inclut des dispositions réglant le droit de propriété des découvertes et du patrimoine culturel subaquatique.

Le Conseil d'État fait remarquer qu'aucune disposition mettant en œuvre les règles prévues dans l'article 4, b et c, de la Convention n'a été reprise dans le projet de loi. En vertu de l'article 4 de la Convention, le droit de l'assistance et le droit des trésors ne sont pas applicables au patrimoine culturel subaquatique sauf si les trois conditions suivantes sont remplies. Avant toute chose, les services compétents doivent accepter d'appliquer le droit de l'assistance ou le droit des trésors, ensuite l'intervention doit être conforme à la Convention et, enfin, une protection maximale du patrimoine culturel subaquatique doit être garantie lors de toute opération de récupération.

Ceci est cependant repris dans le projet de loi. Ainsi, l'article 6 du projet de loi dispose qu'il est interdit de remonter intentionnellement à la surface une découverte, ce qui exclut le droit de l'assistance. L'article 5, § 2, prévoit par ailleurs que toute découverte, à l'exception d'engins appartenant à un autre état, deviennent propriété de l'État belge. En raison de ces dispositions, le droit des trésors n'est de prime à bord pas applicable. S'il s'avère que la découverte ne relève pas du patrimoine culturel subaquatique, l'auteur enregistré de la découverte peut alors en disposer conformément au droit coutumier du droit des trésors.

van een onderzoeksrapport waarin hij een gemotiveerd advies geeft aan de minister tot wiens bevoegdheid de aangelegenheden inzake de Noordzee behoren (hierna "de minister") over het feit of de vondst als cultureel erfgoed onder water kan worden beschouwd.

Tot slot moet hij ervoor zorgen dat het cultureel erfgoed onder water bekendgemaakt wordt via een website toegankelijk voor het publiek en moet hij UNESCO in kennis stellen van het cultureel erfgoed onder water.

Wel behoort het tot de bevoegdheid van de minister om autonoom te beslissen — nadat hij het voormelde onderzoeksrapport met het erin opgenomen advies ontvangen heeft — of een vondst al dan niet als cultureel erfgoed moet worden beschouwd.

In het voorliggende ontwerp van wet wordt ook een delegatie aan de Koning gegeven met het oog op de bescherming van het cultureel erfgoed in situ. Het Verdrag bepaalt dienaangaande dat bij de bescherming van het cultureel erfgoed onder water het behoud in situ de voorkeur moet genieten.

Tot slot worden in het voorliggende ontwerp van wet bepalingen opgenomen die het eigendomsrecht regelen van de vondsten en van het cultureel erfgoed onder water.

De Raad van State merkt op dat in het wetsontwerp geen bepalingen werden opgenomen die uitvoering geven aan de regels bepaald in artikel 4, b en c, van het verdrag. Krachtens artikel 4 van het verdrag is het bergingsrecht en het recht op schatten niet van toepassing op het cultureel erfgoed onder water tenzij de volgende drie voorwaarden worden vervuld. Ten eerste moet de bevoegde dienst hebben ingestemd met het toepassen van het bergingsrecht of het recht op schatten, vervolgens moet de activiteit in overeenstemming zijn met het verdrag en tot slot moet er een maximale bescherming worden gewaarborgd bij elke bergingsactie.

Dit is echter wel impliciet opgenomen in het wetsontwerp. Zo bepaalt artikel 6 van het wetsontwerp dat het verboden is om een vondst intentioneel boven te brengen waardoor het bergingsrecht wordt uitgesloten. Artikel 5, § 2, bepaalt verder dat elke vondst, met uitzondering van tuigen van een andere staat, eigendom worden van de Belgische Staat. Door deze bepalingen is het schattenrecht in eerste instantie niet van toepassing. Wanneer de vondst geen cultureel erfgoed onder water blijkt te zijn, dan mag de geregistreerde vinder hierover beschikken, overeenkomstig het gewoonterechtelijk schattenrecht.

Si la découverte est considérée comme du patrimoine culturel subaquatique, il existe deux possibilités. Soit le patrimoine est protégé in situ et dans ce cas, tant le droit de l'assistance que le droit des trésors ne s'appliquent pas. Soit il n'y a pas de protection in situ, et l'article 8, § 4, du projet de loi prévoit que le système pour déterminer le droit de propriété conformément aux articles 10 à 13 inclus, est applicable. Le droit des trésors n'est pas applicable si le propriétaire initial ou un musée acquiert (à nouveau) la propriété mais bien lorsque cette propriété va à l'auteur de la découverte. Le droit de l'assistance est applicable tant au propriétaire initial, au musée qu'à l'auteur de la découverte. L'article 8, § 4, prévoit cependant que ces trois catégories doivent conserver et gérer le patrimoine subaquatique en vue de sa conservation à long terme.

Les 3 conditions de l'article 4 de la Convention sont donc mises en œuvre dans le projet de loi.

4. Commentaire par article

Article 1er

Cet article n'appelle pas de commentaire.

Article 2

La définition de patrimoine culturel subaquatique figurant dans la Convention constitue le fondement de la définition de la notion de découverte dans le présent projet de loi.

La définition de navires et aéronefs d'État a été reprise telle quelle de la Convention.

Le ministre qui a le patrimoine culturel dans ses attributions est actuellement le ministre de la Mer du Nord.

Le Conseil d'État fait remarquer que les définitions d'intervention au patrimoine culturel subaquatique et d'intervention ayant une incidence fortuite sur le patrimoine culturel subaquatique n'ont pas été reprises dans le projet de loi. La définition d'intervention a été ajoutée. La définition d'intervention ayant une incidence fortuite sur le patrimoine culturel subaquatique n'est pas reprise étant donné que ces termes ne sont pas utilisés dans le projet de loi.

Wanneer de vondst cultureel erfgoed onder water is, zijn er twee mogelijkheden. Ofwel wordt het erfgoed in situ beschermd en zijn zowel het bergingsrecht als het recht op schatten niet van toepassing. Ofwel is er geen bescherming in situ en bepaalt artikel 8, § 4, van het wetsontwerp dat het systeem van eigendomsbepaling overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 13 van kracht wordt. Het schattenrecht is niet van toepassing indien een oorspronkelijke eigenaar of een museum de eigendom (opnieuw) verkrijgt, maar wel wanneer het naar de vinder gaat. Het bergingsrecht is van toepassing op zowel de oorspronkelijke eigenaar, een museum als de vinder. Artikel 8, § 4, bepaalt evenwel dat deze drie categorieën het erfgoed onder water moeten bewaren en beheren met het oog op de conservatie op lange termijn.

De 3 voorwaarden van artikel 4 van het verdrag worden aldus geïmplementeerd door het wetsontwerp.

4. Artikelsgewijze commentaar

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 2

De definitie van cultureel erfgoed onder water die opgenomen werd in het Verdrag vormt de basis van de definitie van het begrip vondst in het voorliggende wetsontwerp.

De definitie van schepen en luchtvaartuigen van een staat werd ongewijzigd overgenomen uit het Verdrag.

De minister tot wiens bevoegdheid het cultureel erfgoed onder water behoort is op dit moment de minister van Noordzee.

De Raad van State heeft opgemerkt dat de definities van werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water en werkzaamheden met ongewenste neveneffecten op het cultureel erfgoed onder water niet werden opgenomen in het wetsontwerp. De definitie van werkzaamheden wordt toegevoegd. De definitie van werkzaamheden met ongewenste neveneffecten wordt niet overgenomen aangezien deze term niet wordt gebruikt in het wetsontwerp.

Article 3

La Convention vise la protection du patrimoine culturel subaquatique qui est immergé depuis 100 ans au moins. Le présent projet de loi a pour objectif de préserver tout le patrimoine culturel subaquatique présent dans la mer territoriale, même s'il est immergé depuis moins d'un siècle. La Belgique est en effet pleinement souveraine sur sa mer territoriale (article 2 de la CNUDM), qui recèle un important patrimoine culturel subaquatique immergé depuis moins de 100 ans.

Dans la zone économique exclusive et sur le plateau continental, le présent projet de loi s'applique uniquement au patrimoine culturel qui est immergé depuis 100 ans au moins, conformément à la Convention.

Article 4

Le présent projet de loi ne s'applique pas aux épaves et débris d'épaves relevant du champ d'application de la Convention internationale sur l'enlèvement des épaves, adoptée à Nairobi le 18 mai 2007, (ci-après la Convention de Nairobi). La Convention de Nairobi est en effet applicable aux "nouvelles" épaves. Vu que le présent projet de loi s'applique également, en ce qui concerne la mer territoriale, au patrimoine culturel qui est immergé depuis moins de 100 ans, il est nécessaire d'exclure explicitement les "nouvelles" épaves du champ d'application.

La Convention précise que les pipelines et les câbles posés sur les fonds marins et les autres installations placées sur les fonds marins et encore en usage ne peuvent pas être considérés comme patrimoine culturel subaquatique. Ils sont dès lors exclus du champ d'application de la loi dans le présent projet de loi.

Article 5

Le paragraphe 1er précise que toute personne qui fait une découverte subaquatique dans la mer territoriale belge ou la zone économique exclusive ou sur le plateau continental dont elle soupçonne qu'elle fait partie du patrimoine culturel, doit en faire mention sans délai au receveur du patrimoine culturel subaquatique, qui est désigné par le Roi.

Artikel 3

Het Verdrag beoogt de bescherming van het cultureel erfgoed onder water dat zich ten minste 100 jaar onder water bevindt. Het voorliggende wetsontwerp heeft tot doel om in de territoriale zee al het cultureel erfgoed te beschermen dus ook het erfgoed dat zich minder dan 100 jaar onder water bevindt. In de territoriale zee heeft België immers volledige soevereiniteit (artikel 2 van UNCLOS) en er bevindt zich immers heel wat cultureel erfgoed in de territoriale zee dat zich minder dan 100 jaar onder water bevindt.

In de exclusieve economische zone en op het continentaal plat is het voorliggende ontwerp van wet enkel van toepassing op het cultureel erfgoed dat zich minstens 100 jaar onder water bevindt in overeenstemming met het Verdrag.

Artikel 4

Het voorliggende ontwerp van wet is niet van toepassing op wrakken en wrakstukken die vallen onder het toepassingsgebied van het Internationaal Verdrag betreffende de verwijdering van wrakken, aangenomen te Nairobi op 18 mei 2007, (hierna het verdrag van Nairobi) uitgesloten van deze wet. Het verdrag van Nairobi is immers van toepassing op "nieuwe" wrakken. Aangezien het voorliggende ontwerp van wet met betrekking tot de territoriale zee ook van toepassing is op cultureel erfgoed dat zich minder dan 100 jaar onder water bevindt, is het noodzakelijk om de "nieuwe" wrakken uitdrukkelijk uit te sluiten van het toepassingsgebied.

In het Verdrag wordt bepaald dat pijpleidingen en kabels die op de zeebodem liggen en andere installaties die zich op de zeebodem bevinden en die nog worden gebruikt niet als cultureel erfgoed onder water kunnen worden beschouwd. In het voorliggende wetsontwerp worden zij dan ook uitgesloten van het toepassingsgebied van de wet.

Artikel 5

In paragraaf 1 wordt de verplichting opgelegd dat iedereen die in de Belgische territoriale zee of de exclusieve economische zone of op het continentaal plat een vondst onder water doet waarvan hij/zij vermoedt dat het cultureel erfgoed is, dit zonder verwijl moet melden aan de ontvanger van cultureel erfgoed onder water, die door de Koning wordt aangesteld.

Le paragraphe 2 stipule que la découverte devient la propriété de l'État belge au moment de sa notification. Cette disposition permet à la Belgique de respecter l'obligation de protection imposée par la Convention. Toutefois, les premiers propriétaires peuvent, le cas échéant, être réintégrés dans leur droit de propriété (voir le commentaire à l'article 10).

Le Conseil d'État signale qu'il est n'est pas clair de savoir si le transfert de propriété pour des découvertes effectuées dans la zone économique exclusive ou sur le plateau continental est nécessaire et proportionnel. Il est toutefois nécessaire de réaliser une protection efficace. Tout d'abord, l'article 4 de la Convention prévoit que le droit des trésors peut uniquement être invoqué si une protection maximale est assurée. De cette manière, l'auteur d'une découverte ne peut jamais invoquer le droit des trésors pour en obtenir la propriété. En outre, le projet de loi est uniquement applicable aux découvertes effectuées dans la ZEE dont l'auteur peut raisonnablement supposer que sa découverte relève du patrimoine subaquatique, soit, *in casu*, qu'elle se trouve sous l'eau depuis plus de 100 ans. De cette manière, il n'y aura pratiquement pas de propriétaires ou d'ayants droit qui peuvent prouver leur propriété. En outre, la disposition relative au transfert de propriété à l'État belge ne s'applique pas aux bateaux ou aux parties de navires qui sont la propriété d'un état; de ce fait les navires de guerre et les navires historiques tels que les galions espagnols, qui étaient des propriétés d'État, ne relèvent pas de l'application du présent article. Le nombre de découvertes dans la ZEE auxquelles cette disposition pourrait être applicable, est dès lors extrêmement minime.

Il convient également de noter que cette disposition est dans l'intérêt du propriétaire initial. En effet, s'il s'agit de patrimoine culturel subaquatique et si des frais pour sa protection doivent être consentis, ces frais peuvent être répercutés sur le propriétaire. Etant donné qu'il s'agit d'interventions sous l'eau, ces frais peuvent atteindre des montants élevés. Pour cette raison, le propriétaire initial peut décider de renoncer à en devenir propriétaire.

Par dérogation à la règle générale, les navires ou aéronefs d'un autre État demeurent la propriété de l'État étranger. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique est tenu de consulter l'État étranger en vue de la protection de ces navires ou aéronefs.

Paragraaf 2 bepaalt dat de eigendom van de vondst overgaat op de Belgische Staat vanaf het ogenblik van de melding van de vondst. Die bepaling is nodig opdat België de door het Verdrag opgelegde beschermingsverplichting zou kunnen nakomen. De oorspronkelijke eigenaars kunnen echter in voorkomend geval in hun eigendomsrecht worden hersteld (zie de toelichting bij artikel 10).

De Raad van State merkt op dat het twijfelachtig is of eigendomsoverdracht voor vondsten in de exclusief economische zone of op het continentaal plat noodzakelijk en proportioneel is. Het is echter wel noodzakelijk om een efficiënte bescherming te bewerkstelligen. Vooraleerst bepaalt artikel 4 van het verdrag dat het recht op schatten enkel van kan worden ingeroepen indien een maximale bescherming gewaarborgd wordt. Hierdoor kan een vinder zich al nooit op het recht op schatten beroepen om de eigendom te krijgen. In de EEZ is het wetsontwerp bovendien enkel van toepassing op vondsten waarvan de vinder redelijkerwijs kan vermoeden dat de vondst cultureel erfgoed onder water is, dus *in casu*, meer dan 100 jaar onder water moet liggen. Hierdoor zullen er praktisch geen eigenaars of rechtsopvolgers zijn die hun eigendom kunnen bewijzen. Bovendien geldt de bepaling van eigendomsoverdracht naar de Belgische Staat niet voor schepen of onderdelen van schepen die eigendom zijn van een staat, waardoor al de oorlogsschepen en historische schepen zoals Spaanse galjoenen die staatseigendom waren buiten de toepassing van dit artikel vallen. Het aantal vondsten in de EEZ waarop deze bepaling van toepassing kan zijn is dan ook zeer minimaal.

Ook kan er op worden gewezen dat deze bepaling in het belang is van de oorspronkelijke eigenaar. Indien het immers om cultureel erfgoed onder water gaat en er kosten voor de bescherming moeten gemaakt worden, kunnen deze kosten worden afgewenteld op de eigenaar. Aangezien het gaat om werkzaamheden onder water, kunnen deze kosten hoog oplopen. De oorspronkelijke eigenaar kan daarom opteren om geen eigenaar te worden.

In afwijking van de algemene regel blijven schepen of luchtvaartuigen van een andere staat eigendom van de vreemde staat. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water moet verplicht overleg plegen met de vreemde staat met het oog op de bescherming van die schepen of luchtvaartuigen.

Conformément à l'avis du Conseil d'État, le principe de l'article 2.9 de la Convention est repris dans le projet de loi. Lors de la découverte de restes humains, ceux-ci seront toujours traités avec le respect qu'il se doit. Cette disposition est valable tant pour les restes humains qui sont sous l'eau que pour les restes humains qui ont été ramenés à la surface.

Article 6

Le paragraphe 1er précise qu'il est interdit de remonter des découvertes à la surface sans autorisation préalable du receveur du patrimoine culturel. Une infraction à cette disposition implique néanmoins que la remontée à la surface a été effectuée intentionnellement. Par conséquent, lors de travaux de dragage ou d'extraction de sable par exemple, personne ne peut être rendu responsable des remontées involontaires de découvertes à la surface. Toutefois, les découvertes qui n'ont pas été remontées intentionnellement à la surface doivent être signalées au receveur du patrimoine culturel subaquatique.

Pour la clarté, il est également ajouté dans l'article 8, § 2 du projet de loi, que l'auteur de la découverte qui obtient la propriété de sa découverte parce qu'elle n'est pas considérée comme patrimoine culturel subaquatique, peut disposer librement du bien. L'auteur de la découverte peut par exemple ramener ce bien à la surface sans autorisation du receveur.

Le paragraphe 2 stipule que, selon le principe de l'immunité des navires et des aéronefs d'États étrangers, aucune intervention ne peut être menée sans l'autorisation de l'État étranger qui est le propriétaire du navire ou de l'aéronef. Toutefois, si le receveur du patrimoine culturel subaquatique juge qu'il y a un danger immédiat résultant, par exemple, de travaux de dragage, de pillages, *etc.*, il peut délivrer des autorisations permettant de procéder à des travaux sur le navire ou l'aéronef avant même qu'une consultation n'ait eu lieu. Ce paragraphe met en œuvre les articles 7.3 et 10.7 de la Convention.

Article 7

La tenue du registre des découvertes est confiée au receveur du patrimoine culturel subaquatique. Le Roi détermine le contenu du registre. Les notifications tardives d'une découverte déjà enregistrée faites par d'autres personnes ne créent pas de droits pour ces dernières en vertu de la présente loi.

Overeenkomstig het advies van de Raad van State wordt het principe van artikel 2.9 van het verdrag opgenomen in het wetsontwerp. Wanneer er menselijke resten worden gevonden, worden deze altijd met de nodige respect behandeld. Deze bepaling geldt zowel voor menselijke resten die zich onder water bevinden als voor menselijke resten die werden bovengehaald.

Artikel 6

Paragraaf 1 bepaalt dat het verboden is om zonder voorafgaande machtiging van de ontvanger van het cultureel erfgoed vondsten boven water te brengen. Een overtreding van deze bepaling veronderstelt wel dat het boven water brengen intentioneel is gebeurd zodat bijvoorbeeld bij baggerwerken of zandwinning niemand kan aansprakelijk worden gesteld op grond van deze bepaling wanneer ongewild vondsten boven water worden gehaald. Vondsten die aldus niet intentioneel boven water werden gebracht, moeten evenwel worden gemeld aan de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water.

Voor de duidelijkheid wordt in artikel 8, § 2, van het wetsontwerp ook toegevoegd dat een vinder die de eigendom verkrijgt over een vondst die geen cultureel erfgoed is, vrij mag beschikken over het goed. De vinder mag dit goed dan bijvoorbeeld boven halen zonder machtiging van de ontvanger.

In paragraaf 2 wordt op basis van het principe van de immuniteit van de schepen en luchtvaartuigen van vreemde staten bepaald dat geen werkzaamheden mogen worden verricht zonder de toestemming van de vreemde staat die eigenaar is van het schip of het luchtvaartuig. Indien de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water evenwel van oordeel is dat er een onmiddellijk gevaar moet worden afgewend veroorzaakt door bijvoorbeeld baggerwerken, plunderingen, ..., kan de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water machtigingen afleveren om werken uit te voeren aan het schip of luchtvaartuig nog voor er overleg heeft plaatsgevonden. Deze paragraaf geeft uitvoering aan artikel 7.3 en 10.7 van het verdrag.

Artikel 7

Het aanleggen van het register van de vondst is een opdracht die wordt gegeven aan de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water. De koning bepaalt de inhoud van register. Latere meldingen van een reeds geregistreerde vondst door andere personen doen voor die personen geen rechten ontstaan uit hoofde van deze wet.

Les découvertes faites avant l'entrée en vigueur de la présente loi peuvent également figurer dans le registre. De cette manière, le registre peut évoluer vers une banque de données de tout ce qui est immergé ou a été découvert. Les découvertes qui ont été remontées à la surface avant l'entrée en vigueur de la présente loi et qui se trouvent, par exemple, chez des particuliers peuvent ainsi être répertoriées. En ce qui concerne les découvertes qui sont déjà en possession d'une personne physique ou morale, c'est le principe général de la possession vaut titre qui est d'application.

Le Conseil d'État fait remarquer que la diffusion de l'information ne doit pas avoir lieu si celle-ci comporte un danger ou un risque pour la préservation de la découverte (article 19.3 de la Convention). Cette disposition est ajoutée dans le projet de loi.

Article 8

Avant que le ministre décide qu'une découverte sera considérée comme patrimoine culturel subaquatique, le receveur du patrimoine culturel subaquatique est tenu de lui soumettre un rapport d'enquête sur la découverte.

L'article 10.3 de la Convention requiert que la Belgique se concerte avec les états contractants qui ont déclaré à la Belgique qu'ils souhaitent être consultés sur la protection patrimoine culturel subaquatique dans la ZEE belge. Conformément à l'avis du Conseil d'État, cette disposition est reprise dans le projet de loi et le receveur est chargé de cette mission. Le cas échéant, la concertation doit avoir lieu lors de la rédaction du rapport d'enquête.

L'auteur de la découverte devient propriétaire de sa découverte dans le cas où le ministre a décidé que la découverte n'est pas considérée comme patrimoine culturel subaquatique.

Le Roi peut décider de protéger le patrimoine culturel subaquatique in situ. Il peut en outre prendre toutes les mesures nécessaires pour la préservation du site. Si le Roi décide de protéger le site, celui-ci demeure la propriété de l'État belge et aucun transfert de compétences n'est possible.

Le ministre peut prendre cette décision après avis de la Commission consultative instituée à l'article 5*bis*, § 3, de la loi du 20 janvier 1999 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins sous juridiction de la Belgique.

Ook vondsten die zijn ontdekt voor de inwerkingtreding van deze wet kunnen in het register worden opgenomen. Op deze wijze kan het register uitgroeien tot een databank van al hetgene zich onder water bevindt of werd gevonden. Vondsten die reeds voor de inwerkingtreding van deze wet boven water werden gehaald en die bijvoorbeeld bij mensen thuis staat kan aldus worden geïventariseerd. Voor deze vondsten die reeds in het bezit zijn van een natuurlijk persoon of rechtspersoon geldt het algemeen beginsel bezit geldt als titel.

De Raad van State merkt op dat de bekendmaking niet moet plaatsvinden indien de informatie een gevaar of een risico kan inhouden voor het behoud van de vondst (artikel 19.3 van het verdrag). Deze bepaling wordt toegevoegd in het wetsontwerp.

Artikel 8

Alvorens de minister beslist of een vondst als cultureel erfgoed onder water wordt beschouwd, moet de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water hem een onderzoeksrapport met betrekking tot de vondst voorleggen.

Artikel 10.3 van het verdrag vereist dat België overleg pleegt met de verdragsluitende landen die ten aanzien van België een verklaring hebben afgelegd om te worden geraadpleegd over de bescherming van het cultureel erfgoed onder water in de Belgische EEZ. Overeenkomstig het advies van de Raad van State wordt deze bepaling opgenomen in het voorontwerp en is de ontvanger hiermee belast. Bij het opstellen van het onderzoeksrapport moet in voorkomend geval het overleg plaatsvinden.

De vinder wordt eigenaar van zijn vondst in het geval de minister beslist heeft dat de vondst geen cultureel erfgoed onder water is.

De Koning krijgt de bevoegdheid om te bepalen dat het cultureel erfgoed onder water in situ wordt beschermd. Tevens kan de Koning alle maatregelen nemen die nodig zijn voor de bescherming van de site. Indien de koning beslist om de site te beschermen, blijft deze site eigendom van de Belgische Staat en is er geen bevoegdheidsoverdracht mogelijk.

De minister kan deze beslissing nemen na het advies van de Raadgevende Commissie die werd ingesteld in artikel 5*bis*, § 3, van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de zeegebieden onder

Le Conseil d'État fait remarquer dans son avis que la procédure telle qu'elle est définie dans l'arrêté royal du 13 novembre 2012 relatif à l'institution d'une Commission consultative et à la procédure d'adoption d'un plan d'aménagement des espaces marins dans les espaces marins belges n'est pas destinée à protéger le patrimoine culturel subaquatique et qu'il est recommandé d'élaborer une autre procédure.

Il est correct que la procédure de l'arrêté royal du 13 novembre 2012 n'était pas la plus appropriée pour protéger le patrimoine culturel subaquatique. Toutefois, la Commission consultative est l'organe le plus approprié pour contribuer utilement à la protection du patrimoine culturel subaquatique. La Commission consultative est composée de représentants de l'ensemble des différents départements en charge de l'activité en mer et de représentants de la Région flamande. Cette composition permet à la Commission consultative d'intégrer les différents aspects (économique, social, culturel, ...) dans ses avis. En outre, la protection *in situ* de patrimoine culturel subaquatique a également un impact sur l'aménagement spatial marin parce que d'autres activités sur le fond marin à l'endroit de l'épave protégée peuvent être exclues.

La protection *in situ* est préférable à la réalisation d'intervention sur le patrimoine culturel subaquatique conformément à l'article 2.5 de la Convention. Conformément à l'avis du Conseil d'État, il est ajouté que pour les interventions sur le patrimoine culturel subaquatique qui est protégé *in situ*, doivent également faire l'objet d'une autorisation préalable du receveur. Les règles qui sont reprises en annexe à la Convention doivent être respectées lors de toute intervention. Le receveur doit les reprendre dans l'autorisation qu'il délivre pour la réalisation d'interventions.

Le Conseil d'État fait remarquer que le principe de l'article 2.6 de la Convention n'est pas repris dans le projet de loi. A savoir que les éléments du patrimoine culturel subaquatique, qui ont été récupérés, sont mis en dépôt, gardés et gérés de manière à assurer leur conservation à long terme. A ce propos, le projet de loi assure déjà une mise en œuvre partielle en précisant qu'un musée peut devenir propriétaire du patrimoine culturel subaquatique. Cependant pour plus de clarté, un nouveau paragraphe quatre est introduit à l'article 8 qui prévoit que pour le patrimoine culturel subaquatique non protégé *in situ*, l'ayant droit doit conserver le patrimoine en vue de sa conservation à long terme.

de rechtsbevoegdheid van België. De Raad van State heeft in zijn advies opgemerkt dat de procedure zoals ze is bepaald in het koninklijk besluit van 13 november 2012 betreffende de instelling van een raadgevende commissie en de procedure tot aanneming van een maritiem ruimtelijk plan in de Belgische zeegebieden niet is afgestemd op de bescherming van het cultureel erfgoed onder water en dat het de aanbeveling verdient een andere procedure uit te werken.

Het is correct dat de procedure van het voormelde koninklijk besluit van 13 november 2012 niet geschikt was om de het cultureel erfgoed onder water te beschermen. De raadgevende commissie is echter wel het meest geschikte orgaan om nuttige inbreng te leveren in de bescherming van het cultureel erfgoed onder water. De raadgevende commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van al de verschillende departementen die activiteiten op zee vertegenwoordigen en uit vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest. Door deze samenstelling heeft de raadgevende commissie om al de verschillende aspecten (economisch, sociaal, cultureel,...) op te nemen in zijn advies. Bovendien heeft de bescherming *in situ* van cultureel erfgoed onder water ook een invloed op de mariene ruimtelijke planning omdat andere activiteiten op de zeebodem op de plaats van het beschermde wrak kunnen worden uitgesloten.

De bescherming *in situ* geniet de voorkeur op het uitvoeren van werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water overeenkomstig artikel 2.5 van het verdrag. Overeenkomstig het advies van de Raad van State wordt toegevoegd dat ook voor werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water dat *in situ* wordt beschermd een voorafgaande machtiging van de ontvanger nodig is. De Regels die als bijlage bij het verdrag zijn opgenomen moeten worden nageleefd bij het uitvoeren van werkzaamheden. De ontvanger moet deze opnemen in zijn machtiging die hij geeft tot het uitvoeren van werkzaamheden.

De Raad van State merkt op dat het principe van artikel 2.6 van het verdrag niet is opgenomen in het wetsontwerp. Namelijk moeten de geborgen bestanddelen van het cultureel erfgoed onder water worden opgeslagen, bewaard en beheerd met het oog op de conservering ervan op lange termijn. Het wetsontwerp geeft hieraan reeds gedeeltelijk uitvoering door te bepalen dat een museum eigenaar kan worden van het cultureel erfgoed onder water. Voor de duidelijkheid wordt evenwel in artikel 8 een nieuwe paragraaf vier ingevoerd die bepaald dat voor niet *in situ* beschermd cultureel erfgoed onder water de rechtverkrijgende het erfgoed moet bewaren met de oog op de conservering ervan op lange termijn.

Le Conseil d'État fait également remarquer que le principe de la Convention interdisant l'exploitation commerciale du patrimoine culturel subaquatique, n'est pas repris dans le projet de loi. C'est cependant tout de même le cas dans la mesure où détenir ou vendre des découvertes, donc aussi le patrimoine culturelle subaquatique, obtenues non conformément aux dispositions du projet de loi, est interdit. En outre, le patrimoine culturelle subaquatique est, soit protégé in situ et le roi peut prendre les mesures de protection nécessaires, soit la propriété sera à nouveau transférée au propriétaire initial ou à un musée. Le patrimoine peut être exposé au public dans le cadre de l'exploitation du musée. De même, le propriétaire peut disposer du patrimoine mais doit l'entreposer, le conserver et le protéger en vue de sa conservation à long terme.

Les sites protégés doivent être indiqués sur les cartes marines. À cet effet, le receveur du patrimoine culturel subaquatique coopérera avec le service compétent de la région compétente.

Article 9

Le patrimoine culturel subaquatique est rendu public par le receveur du patrimoine culturel subaquatique.. La publication précise la date à laquelle la période de 6 mois visée aux articles 10 et 11 débute. Le receveur du patrimoine culturel informe également le directeur général de l'UNESCO du patrimoine. Cette dernière obligation imposée au receveur du patrimoine culturel subaquatique met en œuvre la Convention.

Articles 10 à 13 inclus

Il est stipulé à l'article 5, § 2, du présent projet de loi que la découverte devient la propriété de l'État belge. L'article 8, § 2, du présent projet de loi précise que l'auteur de la découverte acquiert la propriété des découvertes qui ne sont pas considérées comme patrimoine culturel subaquatique. Les articles 10 à 13 règlent les droits de propriété relatifs au patrimoine culturel subaquatique proprement dit.

Toute personne physique ou morale qui prouve sa propriété au moment du naufrage est réintégrée dans son droit de propriété pour autant qu'elle rembourse les frais engagés en vue de la protection.

Tevens merkt de Raad van State op dat het verdrag-sprincipe dat cultureel erfgoed onder water niet mag worden gebruikt voor commerciële exploitatie niet is overgenomen in het wetsontwerp. Dit is echter wel het geval daar enerzijds het bezitten of verhandelen van vondsten, dus ook cultureel erfgoed onder water, dat niet in overeenstemming met de bepalingen van het wetsontwerp is bekomen verboden is. Bovendien zal het cultureel erfgoed onder water ofwel in situ worden beschermd en kan de koning hiervoor de nodige beschermingsmaatregelen nemen ofwel zal de eigendom terug worden overgedragen aan de oorspronkelijke eigenaar of een museum. Binnen het uitbaten van het museum mag het erfgoed worden tentoongesteld voor het publiek. Ook de eigenaar mag beschikken over het erfgoed maar moet evenwel het erfgoed opslagen, bewaren en beheren met het oog op de conservering op lange termijn.

Beschermde sites moeten worden aangeduid op zeekaarten. Hiertoe zal de ontvanger van het cultureel erfgoed moeten samenwerken met de bevoegde dienst van het bevoegde gewest.

Artikel 9

De bekendmaking van het cultureel erfgoed onder water gebeurt door de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water. In de bekendmaking wordt de datum vermeld vanaf wanneer de periode van 6 maanden bedoeld in de artikelen 10 en 11 begint te lopen. Tevens stelt de ontvanger van het cultureel erfgoed de directeur-generaal van de UNESCO in kennis van het erfgoed. Deze laatste verplichting voor de ontvanger van cultureel erfgoed onder water geeft uitvoering aan het Verdrag.

Artikelen 10 tot en met 13

In artikel 5, § 2, van het voorliggende ontwerp van wet wordt bepaald dat de vondst eigendom wordt van de Belgische Staat. Artikel 8, § 2, van het voorliggende ontwerp van wet bepaalt dat de vinder de eigendom verkrijgt van vondsten die geen cultureel erfgoed onder water zijn. De artikelen 10 tot 13 regelen de eigendomsrechten van het cultureel erfgoed onder water zelf.

Elke natuurlijk of rechtspersoon die zijn eigendom op het ogenblik van het zinken bewijst, wordt opnieuw eigenaar op voorwaarde dat hij de kosten die gemaakt werden met het oog op de bescherming vergoed.

Le Conseil d'État est d'avis qu'un délai de six mois est trop court pour prouver son droit de propriété. Pour cette raison, cette période est portée à neuf mois. Pour être cohérent, le délai dans lequel une administration publique, un organisme d'intérêt public ou un musée agréé peuvent faire savoir qu'ils souhaitent devenir propriétaire, est prolongé à neuf mois.

En outre, une administration publique, un organisme ou un musée agréé peuvent faire savoir qu'ils souhaitent devenir propriétaire du patrimoine culturel subaquatique. Ces organismes sont également tenus de rembourser les frais engagés en vue de la protection.

Toutefois, la possibilité visée à l'alinéa précédent est limitée aux musées qui sont agréés par une autorité belge ou étrangère.

Lorsqu'une personne physique ou morale peut prouver sa propriété et qu'un organisme fait savoir qu'il souhaite devenir propriétaire, les deux parties doivent convenir d'une indemnisation à concurrence de la valeur du bien. L'organisme concerné est tenu de payer cette somme au premier propriétaire et obtient ainsi les droits de propriété du patrimoine culturel subaquatique. En cas de désaccord, la propriété repasse au premier propriétaire.

Dans l'hypothèse où aucune personne physique ou morale peut prouver son droit de propriété original et qu'aucun organisme ne s'intéresse au patrimoine culturel subaquatique, la propriété est transférée à l'auteur de la découverte. Celui-ci a cependant le droit de refuser le transfert de propriété. Dans ce cas, le patrimoine culturel subaquatique demeure la propriété de l'État belge.

Le Conseil d'État recommande de fixer dans le projet de loi où le droit de propriété doit être notifié. Le projet de loi prévoit que les différents documents relatifs au régime de propriété doivent être fournis au receveur.

Article 14

Un nouvel article 14 est inséré à la suite de l'avis du Conseil d'État. Cet article prévoit que le receveur transmet une proposition de transfert de propriété au ministre qui a le patrimoine culturel subaquatique dans ses attributions. Si les conditions légales sont remplies, le ministre peut soumettre au Chef de l'État un arrêté

De Raad van State is van oordeel dat een termijn van zes maanden te kort is om het eigendomsrecht te bewijzen. De periode werd daarom aangepast naar negen maanden. Om consequent te zijn werd ook de termijn waarin waarbinnen een openbaar bestuur, een instelling van openbaar nut of een erkend museum te kennen moet geven dat zij eigenaar wensen te worden verlengd naar negen maanden.

Tevens kan een openbaar bestuur, een instelling of een erkend museum te kennen geven dat zij eigenaar wensen te worden van het cultureel erfgoed onder water. Ook deze instellingen moeten de kosten gemaakt met het oog op de bescherming vergoeden.

De mogelijkheid bedoeld in het vorige lid is evenwel beperkt tot musea die erkend zijn door een Belgische of een buitenlandse overheid.

Wanneer zowel een natuurlijk of rechtspersoon zijn eigendom kan bewijzen en een instelling te kennen geeft dat zij eigenaar wenst te worden, moeten deze beide partijen in onderling overleg een vergoeding afspreken voor de waarde van het goed. De betrokken instelling moet deze waarde betalen aan de oorspronkelijke eigenaar en verkrijgt daardoor de eigendomsrechten van het cultureel erfgoed onder water. Indien er geen overeenstemming wordt bereikt, wordt de eigendom terug overgedragen aan de oorspronkelijke eigenaar.

In de laatste hypothese waarbij noch een natuurlijk of rechtspersoon zijn oorspronkelijk eigendomsrecht kan bewijzen en geen enkele instelling interesse heeft in het cultureel erfgoed onder water wordt de eigendom overgedragen aan de vinder. De vinder heeft evenwel het recht om de eigendomsoverdracht te weigeren. In dit geval blijft het cultureel erfgoed onder water eigendom van de Belgische Staat.

De Raad van State geeft het advies om in het wetsontwerp te bepalen waar het eigendomsrecht moet worden gemeld. In het wetsontwerp wordt bepaald dat de documenten met betrekking tot de eigendomsregeling aan de ontvanger moeten worden bezorgd.

Artikel 14

Een nieuw artikel 14 werd ingevoegd naar aanleiding van het advies van de Raad van State. Dit artikel bepaalt dat de ontvanger een voorstel over de eigendomsoverdracht overmaakt aan de minister die het cultureel erfgoed onder water in zijn bevoegdheden heeft. De minister kan dan als de wettelijke voorwaarden

royal transférant la propriété du patrimoine culturel subaquatique.

Le Conseil d'Etat fait remarquer l'absence de clarté en ce qui concerne la possibilité d'introduire un recours contre cette décision. Etant donné qu'il s'agit d'un arrêté royal individuel, le recours administratif auprès du Conseil d'Etat est toujours possible.

Article 15

La propriété de découvertes qui ont été remontées à la surface sans avoir été signalées au receveur du patrimoine culturel subaquatique est illicite. La détention ou la vente de ces découvertes est interdite. Il ressort de la lecture conjointe avec l'article 17 du projet de loi précité que ces découvertes doivent être confisquées, de telle sorte que l'Etat belge devienne propriétaire des découvertes obtenues illégalement. Cet article implémente aussi partiellement l'interdiction d'exploiter commercialement le patrimoine culturel subaquatique.

Article 16

En vertu de la Convention, la Belgique doit inclure une disposition interdisant l'utilisation des navires habilités à battre pavillon belge pour des interventions susceptibles d'être contraires aux dispositions de la Convention et ce, partout dans le monde.

Article 17

Cet article fixe les peines en cas d'infraction aux dispositions du présent projet de loi ou de ses arrêtés d'exécution.

Une infraction est punie d'un emprisonnement de 8 jours à 2 ans et d'une amende de 26 à 500 euros ou d'une de ces peines seulement. Lorsque l'infraction commise concerne un navire ou aéronef d'Etat, elle est punie d'un emprisonnement de 1 mois à 5 ans et d'une amende de 26 à 500 euros.

Article 18

Toute découverte qui n'a pas été signalée au receveur du patrimoine culturel subaquatique et qui a été obtenue

vervuld zijn een ontwerp van koninklijk besluit aan het Staatshoofd voorleggen waarbij de eigendom van het cultureel erfgoed onder water wordt overgedragen.

De Raad van State merkt op dat het niet duidelijk is of er tegen de beslissing een beroep openstaat. Aangezien het een individueel koninklijk besluit betreft, is het administratieve beroep bij de Raad van State mogelijk.

Artikel 15

Vondsten die boven water zijn gehaald zonder dat zij zijn gemeld aan de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water zijn wederrechtelijk bekomen door de bezitter. Het bezit of het verhandelen van deze vondsten is verboden. Uit het samenlezen met artikel 17 van het voormelde ontwerp van wet blijkt dat deze vondsten verbeurd verklaard moeten worden, zodat de Belgische Staat eigenaar wordt van de onrechtmatig bekomen vondst. Dit artikel implementeert ook gedeeltelijk het verbod op commerciële exploitatie van het cultureel erfgoed onder water.

Artikel 16

Krachtens het Verdrag moet België een bepaling opnemen waarbij het schepen die gerechtigd zijn de Belgische vlag te voeren een verbod oplegt om wereldwijd werkzaamheden uit te voeren die strijdig kunnen zijn met de bepalingen van het Verdrag.

Artikel 17

Dit artikel bepaalt de straffen bij overtreding van de bepalingen van het voorliggende ontwerp van wet of zijn uitvoeringsbesluiten.

Een inbreuk wordt gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 2 jaar en een geldboete van 26 euro tot 500 euro of één van deze straffen alleen. Wanneer de inbreuk wordt gepleegd met betrekking tot een schip of luchtvaartuig van een staat wordt de straf verhoogt tot een gevangenisstraf van 1 maand tot 5 jaar en een geldboete van 26 euro tot 500 euro.

Artikel 18

Wanneer vondsten die niet werden gemeld aan de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water en die

ou vendue illégitimement, sera confisquée et deviendra la propriété de l'État belge.

Article 19

Cet article n'appelle pas de commentaire.

Article 20

La loi du 9 avril 2007 relative à la découverte et à la protection d'épaves est abrogée. Le présent projet de loi comporte un autre champ d'application et fournit plus de précisions sur les droits de propriété dans les différents cas.

En ce qui concerne les "nouvelles" épaves, des dispositions particulières seront prévues lors de la mise en œuvre de la Convention sur l'enlèvement des épaves.

Article 21

Le présent projet de loi ne pourra entrer en vigueur qu'à partir du moment où le Roi aura désigné le receveur du patrimoine culturel subaquatique.

La date d'entrée en vigueur sera donc fixée par le Roi en fonction de la désignation du receveur du patrimoine culturel, de telle sorte que le présent projet de loi ainsi que la désignation entrent simultanément en vigueur.

*Le vice-premier ministre et ministre de l'Économie,
des Consommateurs et de la Mer du Nord,*

Johan VANDE LANOTTE

*La vice-première ministre et ministre des Affaires
sociales et de la Santé publique,*

Laurette ONKELINX

Le secrétaire d'État à la Politique scientifique,

Philippe COURARD

onrechtmatig in bezit zijn of verhandeld worden, worden verplicht verbeurd verklaard en worden eigendom van de Belgische Staat.

Artikel 19

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 20

De wet van 9 april 2007 betreffende de vondst en de bescherming van wrakken wordt opgeheven. Het voorliggende ontwerp van wet heeft een ander toepassingsgebied en geeft meer duidelijkheid over de eigendomsrechten in de verschillende gevallen.

Voor de "nieuwe" wrakken zullen nog bijzondere bepalingen worden opgenomen bij de implementatie van het wrakverwijderingsverdrag.

Artikel 21

Het voorliggende ontwerp van wet kan pas worden uitgevoerd vanaf het ogenblik dat de Koning de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water heeft aangeduid.

De datum van inwerkingtreding zal dus bepaald worden door de Koning op het ogenblik dat het de ontvanger van het cultureel erfgoed zal aanduiden, zodat zowel het voorliggende ontwerp van wet als de aanduiding op hetzelfde ogenblik inwerking treden.

*De vice-eerste minister en minister van Economie,
Consumenten en Noordzee,*

Johan VANDE LANOTTE

*De vice-eerste minister en minister van Sociale
Zaken en Volksgezondheid,*

Laurette ONKELINX

De staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid,

Philippe COURARD

AVANT-PROJET DE LOI**soumis à l'avis du Conseil d'État****Avant-projet de loi relatif à la protection du patrimoine culturel subaquatique****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Pour l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution, l'on entend par:

1° découvertes: toute découverte de traces d'existence humaine présentant un caractère culturel, historique ou archéologique qui sont immergées, partiellement ou totalement, périodiquement ou en permanence, et notamment:

a) les sites, structures, bâtiments, objets et restes humains, ainsi que leur contexte archéologique et naturel;

b) les navires, aéronefs, autres véhicules ou toute partie de ceux-ci, avec leur cargaison ou autre contenu, ainsi que leur contexte archéologique et naturel;

c) les objets de caractère préhistorique;

et dont la personne qui les découvre a de bonnes raisons de croire qu'il s'agit de patrimoine culturel subaquatique, non encore enregistré conformément à l'article 7;

2° navires et aéronefs d'État: les navires de guerre et autres navires ou aéronefs, qui appartenaient à un État ou opéraient sous son contrôle, étaient exclusivement utilisés, à l'époque où ils ont sombré, à des fins de service public non commercial, qui sont identifiés comme tels et qui répondent à la définition du patrimoine culturel subaquatique;

3° auteur de la découverte: la personne physique qui a signalé la découverte conformément à l'article 5, § 1er;

4° convention: la convention sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, adoptée à Paris le 2 novembre 2001;

5° le ministre: le ministre ayant dans ses attributions le patrimoine culturel subaquatique;

6° UNESCO: l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture.

VOORONTWERP VAN WET**onderworpen aan het advies van de Raad van State****Voorontwerp van wet betreffende bescherming van het cultureel erfgoed onder water****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

1° vondsten: elke ontdekking van sporen van menselijke aanwezigheid met een cultureel, historisch of archeologisch karakter die zich deels of volledig, tijdelijk of permanent onder water bevinden, met name:

a) vindplaatsen, structuren, gebouwen, voorwerpen en menselijke resten alsook hun archeologische en natuurlijke context;

b) schepen, luchtvaartuigen, andere vervoermiddelen of delen daarvan met hun vracht of inhoud alsook hun archeologische en natuurlijke context;

c) prehistorische voorwerpen;

en waarvan de ontdekker redelijkerwijze kan vermoeden dat het cultureel erfgoed onder water is en die nog niet geregistreerd werden overeenkomstig artikel 7;

2° schepen en luchtvaartuigen van een staat: oorlogsschepen en andere schepen of luchtvaartuigen die het eigendom waren van een staat of onder zijn gezag stonden, die op het tijdstip dat ze zonken uitsluitend werden gebruikt ten behoeve van niet-commerciële doeleinden van openbare dienstverlening en die als dusdanig zijn geïdentificeerd en die voldoen aan de begripsomschrijving van cultureel erfgoed onder water;

3° vinder: de natuurlijk persoon die de vondst heeft gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1;

4° verdrag: het verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen te Parijs op 2 november 2001;

5° de minister: de minister tot wiens bevoegdheid de het cultureel erfgoed onder water behoort;

6° UNESCO: de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

Art. 3

La présente loi s'applique aux:

1° découvertes dans les limites de la mer territoriale belge;

2° découvertes dans la zone économique exclusive belge et sur le plateau continental qui sont immergées depuis 100 ans au moins.

Art. 4

La présente loi ne s'applique pas aux:

1° épaves et débris d'épaves relevant du champ d'application de la Convention internationale sur l'enlèvement des épaves, adoptée à Nairobi le 18 mai 2007;

2° pipelines et câbles, posés sur les fonds marins;

3° installations autres que les pipelines ou câbles, placées sur les fonds marins et encore en usage.

Art. 5

§ 1er. Quiconque fait une découverte dans la mer territoriale ou la zone économique exclusive ou sur le plateau continental doit signaler sa découverte sans délai au receveur du patrimoine culturel subaquatique désigné par le Roi. Les notifications ont lieu par voie électronique et le Roi détermine les éléments à signaler.

§ 2. Les découvertes visées au § 1er deviennent la propriété de l'État belge, au moment de la notification de la découverte conformément au § 1er.

Par dérogation à l'alinéa 1er, un navire ou aéronef d'État ou toute partie de ceux-ci demeurent la propriété de l'État qui en était le propriétaire au moment du naufrage. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique consulte l'État du pavillon du navire ou de l'aéronef d'État en vue de leur protection.

Art. 6

§ 1er. Toute remontée intentionnelle de découvertes à la surface est interdite sans autorisation préalable du receveur du patrimoine culturel subaquatique.

§ 2. Toute intervention sur un navire ou aéronef d'État est interdite sans autorisation de l'État du pavillon.

Par dérogation à l'alinéa 1er, le receveur du patrimoine culturel subaquatique peut autoriser des interventions sur un navire ou aéronef d'État, au besoin, avant toute consultation de l'État du pavillon, s'il juge que des mesures opportunes

Art. 3

Deze wet is van toepassing op:

1° vondsten in de territoriale zee van België;

2° vondsten in de Belgische exclusieve economische zone en op het continentaal plat die zich ten minste 100 jaar onder water bevinden.

Art. 4

Deze wet is niet van toepassing op:

1° wrakken en wrakstukken die onder het toepassingsgebied van het Internationaal Verdrag betreffende de verwijdering van wrakken, aangenomen te Nairobi op 18 mei 2007 vallen;

2° pijpleidingen en kabels die op de zeebodem liggen;

3° andere installaties dan pijpleidingen of kabels die zich op de zeebodem bevinden en die nog worden gebruikt.

Art. 5

§ 1. Ieder die in de territoriale zee of de exclusieve economische zone of op het continentaal plat vondsten ontdekt, moet zijn vondst zonder verwijl melden aan de door de Koning aangewezen ontvanger van het cultureel erfgoed onder water. De meldingen gebeuren op elektronische wijze en de Koning bepaalt de elementen die moeten worden gemeld.

§ 2. De vondsten bedoeld in § 1, worden eigendom van de Belgische Staat, vanaf het ogenblik van de melding van de vondst overeenkomstig § 1.

In afwijking van het eerste lid blijven een schip of een luchtvaartuig van een staat of alle onderdelen hiervan eigendom van de staat die de eigenaar was op het ogenblik van zinken. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water pleegt overleg met de vlaggenstaat van het schip of luchtvaartuig van een staat met het oog op de bescherming ervan.

Art. 6

§ 1. Het is verboden zonder voorafgaande machtiging van de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water vondsten intentioneel boven te halen.

§ 2. Het is verboden om werkzaamheden te verrichten aan een schip of luchtvaartuig van een staat zonder toestemming van de vlaggenstaat.

In afwijking van het eerste lid kan de ontvanger van het cultureel erfgoed een machtiging verlenen om werkzaamheden te verrichten aan schip of luchtvaartuig van een staat, zo nodig, nog voor er overleg met de vlaggenstaat heeft

doivent être prises en cas de danger immédiat du fait d'une activité humaine, ou d'une autre cause, notamment le pillage.

Art. 7

Le receveur du patrimoine culturel subaquatique tient un registre électronique des découvertes signalées conformément à l'article 5, § 1er, qui peut être consulté par tout un chacun. Dans ce registre peuvent également figurer des découvertes faites avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

Le Roi détermine les modalités relatives au registre des découvertes visé à l'alinéa 1er.

Art. 8

§ 1er. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique établit un rapport d'enquête sur les découvertes signalées conformément à l'article 5, § 1er, dans lequel il fournit un avis motivé au ministre sur le fait de savoir si la découverte peut être considérée comme patrimoine culturel subaquatique.

Suite à l'avis du receveur du patrimoine culturel subaquatique, visé à l'alinéa 1er, le ministre décide si les découvertes signalées conformément à l'article 5, § 1er, sont considérées comme patrimoine culturel subaquatique.

§ 2. Si le ministre décide que la découverte signalée conformément à l'article 5, § 1er, n'est pas considérée comme patrimoine culturel subaquatique, la propriété de la découverte notifiée conformément à l'article 5, § 1er, est transférée à l'auteur de la découverte, sans préjudice de l'article 5, § 2, alinéa 2.

§ 3. Le Roi peut protéger le patrimoine culturel subaquatique in situ et prendre les mesures nécessaires en vue de sa préservation, moyennant une évaluation de tout l'impact possible de ces mesures sur les activités alentours, et ce en appliquant la procédure telle que définie par l'arrêté royal du 13 novembre 2012 relatif à l'institution d'une commission consultative et à la procédure d'adoption d'un plan d'aménagement des espaces marins dans les espaces marins belges.

Les dispositions des articles 10, 11, 12 et 13 ne s'appliquent pas à l'alinéa 1er.

Art. 9

§ 1er. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique rend public le patrimoine culturel subaquatique via un site web accessible à tous.

§ 2. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique informe le directeur général de l'UNESCO du patrimoine culturel subaquatique.

plaatsgevonden, indien hij van oordeel is dat er passende maatregelen moeten worden genomen om een onmiddellijk gevaar dat het gevolg is van menselijke activiteit of een andere oorzaak heeft, met inbegrip van plundering, af te wenden.

Art. 7

De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water legt een elektronisch register van de vondsten aan gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, dat door iedereen kan worden ingezien. In dit register kunnen ook vondsten worden opgenomen die reeds voor de inwerkingtreding van deze wet zijn ontdekt.

De Koning bepaalt de nadere regelen met betrekking tot het register van de vondsten bedoeld in het eerste lid.

Art. 8

§ 1. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water stelt een onderzoeksrapport op met betrekking tot de vondsten gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, waarin hij een gemotiveerd advies geeft aan de minister over het feit of de vondst als cultureel erfgoed onder water kan worden beschouwd.

Na het advies van de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water, bedoeld in het eerste lid, bepaalt de minister of de vondsten gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, cultureel erfgoed onder water zijn.

§ 2. Indien de minister beslist dat de vondst gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, geen cultureel erfgoed onder water is, wordt de eigendom van de vondst gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, overgedragen aan de vinder, onverminderd het bepaalde in artikel 5, § 2, tweede lid.

§ 3. De Koning kan cultureel erfgoed onder water in situ beschermen en de maatregelen nemen die nodig zijn voor de bescherming ervan, mits een afweging van alle mogelijke impact van die maatregelen op de activiteiten in de omgeving door het doorlopen van de procedure zoals bepaald in het Koninklijk Besluit van 13 november 2012 betreffende de instelling van een raadgevende commissie en de procedure tot aanneming van een marien ruimtelijk plan in de Belgische zeegebieden

De bepalingen van de artikelen 10, 11, 12 en 13 zijn niet van toepassing op het eerste lid.

Art. 9

§ 1. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water zorgt ervoor dat het cultureel erfgoed onder water bekendgemaakt wordt via een website toegankelijk voor het publiek.

§ 2. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water stelt de directeur-generaal van de UNESCO in kennis van het cultureel erfgoed onder water.

Art. 10

Si une personne physique ou morale prouve dans les six mois suivant la publication du patrimoine culturel subaquatique conformément à l'article 9, alinéa 1er, qu'elle était la propriétaire du patrimoine culturel subaquatique au moment du naufrage, elle peut revendiquer le droit de propriété.

Sans préjudice de l'article 12, alinéa 1er, la propriété du patrimoine culturel subaquatique est transférée à la personne physique ou morale visée à l'alinéa 1er à partir du moment où celle-ci rembourse les frais engagés en vue de la préservation du patrimoine culturel subaquatique.

Art. 11

Si une administration publique, un organisme d'intérêt public ou un musée agréé font savoir dans les six mois suivant la publication du patrimoine culturel subaquatique conformément à l'article 9, alinéa 1er, qu'ils souhaitent devenir propriétaire du patrimoine culturel subaquatique, la propriété du patrimoine culturel subaquatique est transférée à l'administration publique, à l'organisme d'intérêt public ou au musée agréé à partir du moment où ils remboursent les frais engagés en vue de la préservation du patrimoine culturel subaquatique.

La date à laquelle débute la période de 6 mois visée à l'article 10, alinéa 1er, et à l'article 11 est précisée lors de la publication visée à l'alinéa 1er.

Art. 12

Si une personne physique ou morale prouve conformément à l'article 10, alinéa 1er, qu'elle est la propriétaire du patrimoine culturel subaquatique et si une administration publique, un organisme d'intérêt public ou un musée agréé font savoir qu'ils souhaitent devenir propriétaire conformément à l'article 11, le Roi peut transférer la propriété à l'administration publique, à l'organisme d'intérêt public ou au musée agréé après qu'ils ont indemnisé la personne physique ou morale à concurrence de la valeur du patrimoine culturel subaquatique, dont le montant est fixé de commun accord.

En cas de désaccord sur le montant de l'indemnisation visée à l'alinéa 1er, la propriété est transférée à la personne physique ou morale conformément à l'article 10, alinéa 2.

Art. 13

Si le patrimoine culturel subaquatique n'est pas réclamé par une personne physique ou morale conformément à l'article 10, alinéa 1er, et si aucune administration publique, aucun organisme d'intérêt public ou aucun musée agréé ne

Art. 10

Indien een natuurlijk persoon of rechtspersoon binnen zes maanden na de bekendmaking van het cultureel erfgoed onder water overeenkomstig artikel 9, eerste lid, bewijst dat hij de eigenaar was van het cultureel erfgoed onder water op het ogenblik van zinken, kan hij het eigendomsrecht terug opeisen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 12, eerste lid, wordt de eigendom van het cultureel erfgoed onder water overgedragen aan de natuurlijk persoon of rechtspersoon bedoeld in het eerste lid vanaf het ogenblik dat de natuurlijk persoon of rechtspersoon bedoeld in het eerste lid de kosten vergoedt die werden gemaakt met het oog op de bescherming van het cultureel erfgoed onder water.

Art. 11

Indien een openbaar bestuur, een instelling van openbaar nut of een erkend museum binnen zes maanden na de bekendmaking van het cultureel erfgoed onder water overeenkomstig artikel 9, eerste lid, te kennen geven dat zij eigenaar wensen te worden van het cultureel erfgoed onder water, wordt de eigendom van het cultureel erfgoed onder water overgedragen aan het openbaar bestuur, de instelling van openbaar nut of het erkend museum vanaf het ogenblik dat zij de kosten vergoeden die werden gemaakt met het oog op de bescherming van het cultureel erfgoed onder water.

De datum vanaf wanneer de periode van 6 maanden bedoeld in artikel 10, eerste lid, en in artikel 11 een aanvang neemt, wordt vermeld bij de bekendmaking overeenkomstig het eerste lid.

Art. 12

Indien een natuurlijk persoon of rechtspersoon overeenkomstig artikel 10, eerste lid, bewijst dat hij de eigenaar is van het cultureel erfgoed onder water en een openbaar bestuur, een instelling van openbaar nut of een museum te kennen geven dat zij eigenaar wensen te worden overeenkomstig artikel 11, kan de Koning de eigendom overgedragen aan het openbaar bestuur, de instelling van openbaar nut of het erkend museum nadat zij de natuurlijk persoon of rechtspersoon voor de waarde van het cultureel erfgoed onder water, waarvan het bedrag in onderling akkoord bepaald wordt, vergoed hebben.

Indien er geen overeenstemming kan worden bereikt over het bedrag van de vergoeding bedoeld in het eerste lid, wordt de eigendom overgedragen aan de natuurlijk persoon of rechtspersoon overeenkomstig artikel 10, tweede lid.

Art. 13

Indien het cultureel erfgoed onder water niet wordt opgeëist door een natuurlijk persoon of een rechtspersoon overeenkomstig artikel 10, eerste lid, en geen openbaar bestuur, geen instelling van openbaar nut of geen erkend museum

souhaite devenir propriétaire du patrimoine culturel subaquatique conformément à l'article 11, le Roi peut transférer la propriété à l'auteur de la découverte.

L'auteur de la découverte peut refuser le transfert de propriété visé à l'alinéa 1er.

Art. 14

Il est interdit de détenir ou de vendre des découvertes obtenues non conformément à la présente loi.

Art. 15

Les navires habilités à battre pavillon belge ne peuvent pas être utilisés pour des interventions contraires à la convention.

Art. 16

Les infractions aux dispositions de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution sont punies d'un emprisonnement de huit jours à deux ans et d'une amende de vingt-six à cinq cents euros ou d'une de ces peines seulement.

Les infractions aux dispositions de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution relatives à un navire ou aéronef d'État sont punies d'un emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende de vingt-six à cinq cents euros.

Art. 17

Les découvertes qui n'ont pas été signalées conformément à l'article 5, § 1er, et qui ont été obtenues ou vendues illégalement, sont confisquées.

Art. 18

Les dispositions du livre Ier du Code pénal, en ce compris le chapitre VII et l'article 85, sont applicables aux infractions visées à l'article 16.

Art. 19

La loi du 9 avril 2007 relative à la découverte et à la protection d'épaves est abrogée.

Art. 20

Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

eigenaar wensen te worden van het cultureel erfgoed onder water overeenkomstig artikel 11 kan de Koning de eigendom overgedragen aan de vinder.

De vinder kan de eigendomsoverdracht bedoeld in het eerste lid weigeren.

Art. 14

Het is verboden om vondsten die niet in overeenstemming met deze wet werden bekomen te bezitten of te verhandelen.

Art. 15

Schepen die gerechtigd zijn de Belgische vlag te voeren, kunnen niet worden ingezet voor werkzaamheden die strijdig zijn met het verdrag.

Art. 16

De inbreuken op de bepalingen van deze wet of de uitvoeringsbesluiten worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot 2 jaar en met een geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro of met één van deze straffen alleen.

Inbreuken op de bepalingen van deze wet of de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot een schip of luchtvaartuig van een staat, worden gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot vijf jaar en een geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro.

Art. 17

Vondsten die niet gemeld werden overeenkomstig artikel 5, § 1, en die onrechtmatig in bezit genomen werden of verhandeld werden, worden verbeurd verklaard.

Art. 18

De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op inbreuken vermeld in artikel 16.

Art. 19

De wet van 9 april 2007 betreffende de vondst en de bescherming van wrakken wordt opgeheven.

Art. 20

Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum.

**AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 54.639/3 DU 31 DÉCEMBRE 2013**

Le 29 novembre 2013, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le ministre de la Mer du Nord à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi "relatif à la protection du patrimoine culturel subaquatique".

L'avant-projet a été examiné par la troisième chambre le 17 décembre 2013. La chambre était composée de Jo Baert, président de chambre, Jan Smets et Kaat Leus, conseillers d'État, Jan Velaers et Johan Put, assesseurs, et Greet Verberckmoes, greffier.

Le rapport a été présenté par Rein Thielemans, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Kaat Leus, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 31 décembre 2013.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹, et l'accomplissement des formalités prescrites.

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET DE LOI

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet, en ce qui concerne l'autorité fédérale, de pourvoir à l'exécution de la Convention "sur la protection du patrimoine culturel

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

**ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 54.639/3 VAN 31 DECEMBER 2013**

Op 29 november 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Noordzee verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet "betreffende bescherming van het cultureel erfgoed onder water".

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 17 december 2013. De kamer was samengesteld uit Jo Baert, kamervoorzitter, Jan Smets en Kaat Leus, staatsraden, Jan Velaers en Johan Put, assessoren, en Greet Verberckmoes, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein Thielemans, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Kaat Leus, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 31 december 2013.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN WET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe uitvoering te geven, wat de federale overheid betreft, aan het Verdrag "ter bescherming van het cultureel erfgoed onder

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

subaquatique”, adoptée à Paris le 2 novembre 2001 (parfois également dénommée ci-après: la Convention)².

L'article 2 du projet définit un certain nombre de notions. Les articles 3 et 4 visent à délimiter le champ d'application: la loi à adopter sera applicable aux découvertes dans les limites de la mer territoriale belge ainsi qu'aux découvertes dans la zone économique exclusive belge (ci-après: ZEE) et sur le plateau continental qui sont immergées depuis cent ans au moins. Par contre, elle ne s'applique pas aux épaves et débris d'épaves relevant du champ d'application de la Convention internationale “sur l'enlèvement des épaves”, adoptée à Nairobi le 18 mai 2007, aux pipelines et câbles posés sur les fonds marins et aux installations autres que les pipelines ou câbles placées sur les fonds marins et encore en usage.

Le projet vise à instaurer une obligation de notification électronique pour les découvertes et habilite le Roi à désigner le receveur du patrimoine culturel subaquatique. À dater de la notification, les découvertes deviennent — du moins provisoirement — la propriété de l'État belge, à moins qu'il ne s'agisse d'un navire ou aéronef d'État (ou de toute partie de ceux-ci) qui demeure en effet la propriété de l'État qui en était le propriétaire au moment du naufrage (article 5).

L'article 6 du projet interdit toute remontée intentionnelle de découvertes à la surface sans autorisation préalable du receveur du patrimoine culturel subaquatique (parfois dénommé ci-après: le receveur), ainsi que toute intervention sur un navire ou aéronef d'État sans autorisation de l'État du pavillon, à moins que le receveur n'en donne l'autorisation s'il juge que des mesures opportunes doivent être prises en cas de danger immédiat (en ce compris le risque de pillage) (article 6).

² Il s'agit d'une Convention de l'UNESCO qui est entrée en vigueur dans le droit international le 2 janvier 2009. Elle a été approuvée par la loi du 6 juillet 2013 ‘portant assentiment à la Convention sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, adoptée à Paris le 2 novembre 2001’ et a été ratifiée par la Belgique le 5 août 2013. Pour la Belgique, elle est entrée en vigueur le 5 novembre 2013.

La Convention a également été approuvée par l'ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 4 septembre 2008 ‘portant assentiment à la Convention sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, adoptée le 2 novembre 2001 et faite à Paris le 6 novembre 2001’, le décret de la Communauté flamande et de la Région flamande du 16 juillet 2010 ‘portant assentiment à la convention de protection du patrimoine culturel sous-marin (lire: Convention sur la protection du patrimoine culturel subaquatique), adoptée à Paris le 2 novembre 2001’, le décret de la Communauté germanophone du 19 mars 2012 ‘portant assentiment à la Convention sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, faite (lire: adoptée) à Paris le 2 novembre 2001’, le décret de la Communauté française du 19 avril 2012 ‘portant assentiment à la Convention sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, adoptée le 2 novembre 2001 et faite à Paris le 6 novembre 2001’ et le décret de la Région wallonne du 29 avril 2012 ‘portant assentiment à la Convention sur la protection du patrimoine culture subaquatique, adoptée le 2 novembre 2001 et faite à Paris le 6 novembre 2001’.

water”, aangenomen te Parijs op 2 november 2001 (hierna soms ook: het Verdrag).²

Artikel 2 van het ontwerp bevat een aantal begripsomschrijvingen. De artikelen 3 en 4 strekken ertoe het toepassingsgebied te bepalen: de te nemen wet zal toepassing vinden op vondsten in de territoriale zee van België, evenals op vondsten in de Belgische exclusieve economische zone (hierna: EEZ) en op het continentaal plat die zich ten minste honderd jaar onder water bevinden. Zij geldt daarentegen niet voor wraken en wrakstukken die onder het toepassingsgebied vallen van het Internationaal Verdrag “betreffende de verwijdering van wraken”, aangenomen te Nairobi op 18 mei 2007, op pijpleidingen en kabels die op de zeebodem liggen en op andere installaties dan pijpleidingen of kabels die zich op de zeebodem bevinden en die nog worden gebruikt.

Het ontwerp strekt ertoe een elektronische meldingsplicht in te voeren bij het ontdekken van een vondst en de Koning ertoe te machtigen de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water aan te wijzen. Vanaf het ogenblik van de melding wordt de Belgische Staat alvast voorlopig eigenaar van de vondst, tenzij het een schip of een luchtvaartuig van een staat betreft dat (of waarvan alle onderdelen) immers eigendom blijft (blijven) van de staat die er eigenaar van was op het ogenblik van het zinken ervan (artikel 5).

Artikel 6 van het ontwerp omvat een verbod om, zonder voorafgaande machtiging van de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water (hierna soms: de ontvanger), vondsten intentioneel boven te halen, evenals een verbod om werkzaamheden te verrichten aan een schip of een luchtvaartuig van een staat zonder toestemming van de vlaggenstaat tenzij de ontvanger daartoe machtiging verleent wanneer hij oordeelt dat er passende maatregelen moeten worden genomen om onmiddellijk gevaar (met inbegrip van plundering) af te wenden (artikel 6).

² Het gaat om een UNESCO-verdrag. Het Verdrag is internationaalrechtelijk in werking getreden op 2 januari 2009. Het is goedgekeurd bij wet van 6 juli 2013 ‘houdende instemming met het Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen te Parijs op 2 november 2001’ en werd door België geratificeerd op 5 augustus 2013. Het is voor België in werking getreden op 5 november 2013.

Het Verdrag werd tevens goedgekeurd bij de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 4 september 2008 ‘houdende instemming met het Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, goedgekeurd op 2 november 2001 en gedaan te Parijs op 6 november 2001’, het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 16 juli 2010 ‘houdende instemming met het Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen in Parijs op 2 november 2001, het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 19 maart 2012 ‘houdende instemming met het Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen in Parijs op 2 november 2001’, het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 april 2012 ‘portant assentiment à la Convention sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, adoptée le 2 novembre 2001 et faite à Paris le 6 novembre 2001’ en bij het decreet van het Waalse Gewest van 29 april 2012 ‘portant assentiment à la Convention sur la protection du patrimoine culture subaquatique, adoptée le 2 novembre 2001 et faite à Paris le 6 novembre 2001’.

L'article 7 a pour objet d'instaurer un registre électronique des découvertes qui doit être tenu par le receveur et qui "peut être consulté par tout un chacun".

S'appuyant sur un rapport d'enquête établi par le receveur et sur un avis motivé de ce dernier, le ministre auquel appartient la compétence pour le patrimoine culturel subaquatique, décide si une découverte signalée est considérée comme patrimoine culturel subaquatique ou non. Dans cette dernière hypothèse, la propriété de la découverte est transférée à l'auteur de celle-ci. Par contre, s'il s'agit en effet d'un patrimoine culturel subaquatique, le Roi peut décider de prendre des mesures de protection in situ (article 8). Il est en outre fait en sorte que le patrimoine culturel subaquatique soit rendu public par le biais d'un site web accessible à tous et que le directeur général de l'UNESCO en soit informé (article 9).

Le projet vise en outre à régler le transfert du droit de propriété du patrimoine culturel subaquatique à la personne qui, dans les six mois suivant la publication, prouve qu'elle en était la propriétaire au moment du naufrage (article 10). Il fixe également des règles concernant le transfert de propriété dans les cas où une administration publique, un organisme d'intérêt public ou un musée agréé font savoir dans les six mois suivant la publication qu'ils souhaitent devenir propriétaire (article 11), et il précise ce qu'il y a lieu de faire en cas de concours (article 12) ou lorsqu'aucun propriétaire ou qu'aucun des organismes précités ne se manifeste, auquel cas la propriété peut être transférée à l'auteur de la découverte du patrimoine culturel subaquatique.

Enfin, le projet a également pour objet de régler les questions suivantes:

— interdire la détention ou la vente des découvertes qui n'ont pas été obtenues conformément à la loi en projet (article 14);

— prévoir que les navires habilités à battre pavillon belge ne sont pas utilisés pour des interventions contraires à la Convention (article 15);

— régler l'incrimination des infractions aux dispositions de la loi ou de ses arrêtés d'exécution (articles 16 et 18);

— régler la confiscation des découvertes qui n'ont pas été signalées et qui ont été obtenues ou vendues illégalement (article 17).

L'article 19 du projet abroge la loi du 9 avril 2007 'relative à la découverte et à la protection d'épaves' et l'article 20 habilite le Roi à fixer la date d'entrée en vigueur de la loi.

Artikel 7 strekt tot het invoeren van het elektronisch register van de vondsten dat door de ontvanger moet worden aangelegd en dat "door iedereen kan worden ingezien".

Op basis van een door de ontvanger opgesteld onderzoeksrapport en een gemotiveerd advies, beslist de minister tot wiens bevoegdheid het cultureel erfgoed onder water behoort of een gemelde vondst cultureel erfgoed onder water is of niet. In dat laatste geval wordt de eigendom overgedragen aan de vinder ervan. Betreft het daarentegen wel een cultureel erfgoed onder water, dan kan de Koning beslissen om in situ beschermingsmaatregelen te nemen (artikel 8). Tevens wordt ervoor zorg gedragen dat het cultureel erfgoed onder water bekendgemaakt wordt via een website toegankelijk voor het publiek en wordt van het cultureel erfgoed onder water kennis gegeven aan de directeur-generaal van UNESCO (artikel 9).

Het ontwerp strekt er voorts toe de overdracht van het eigendomsrecht van het cultureel erfgoed onder water te regelen aan de persoon die binnen zes maanden na de bekendmaking bewijst ervan eigenaar te zijn geweest op het ogenblik van het zinken ervan (artikel 10). Een regeling inzake eigendomsoverdracht wordt nog uitgewerkt in de gevallen waarin een openbaar bestuur, een instelling van openbaar nut of een erkend museum binnen zes maanden na de bekendmaking te kennen geeft eigenaar te willen worden (artikel 11), evenals wat er dient te gebeuren bij samenloop (artikel 12) of wanneer geen eigenaar zich meldt noch enige voormelde instelling in welk geval de eigendom kan worden overgedragen aan de vinder van het cultureel erfgoed onder water.

Tot slot wordt met het ontwerp nog beoogd de volgende aangelegenheden te regelen:

— het bezit of het verhandelen van vondsten die niet in overeenstemming met de ontworpen wet werden bekomen, te verbieden (artikel 14);

— te bepalen dat schepen die gerechtigd zijn de Belgische vlag te voeren, niet kunnen worden ingezet voor werkzaamheden die strijdig zijn met het Verdrag (artikel 15);

— de strafbaarstelling van inbreuken op de bepalingen van de wet of de uitvoeringsbesluiten ervan te regelen (artikelen 16 en 18);

— de verbeurdverklaring van vondsten die niet werden gemeld en die onrechtmatig in bezit zijn genomen of verhandeld (artikel 17).

Artikel 19 van het ontwerp strekt tot opheffing van de wet van 9 april 2007 'betreffende de vondst en de bescherming van wrakken' en artikel 20 om de Koning te machtigen om de datum van inwerkingtreding van de wet te bepalen.

COMPÉTENCE

3.1. Interrogé à propos du fondement juridique de la compétence, le délégué a répondu en ces termes:

“De uitvoering van het Verdrag is, op basis van de residuaire bevoegdheden, een bevoegdheid van de federale overheid voor wat betreft het cultureel erfgoed onder water binnen de Belgische zeegebieden. Er wordt ook geraakt aan een aantal federale bevoegdheidsdomeinen zoals de bescherming van het mariene milieu, marien ruimtelijk plan, wetenschapsbeleid en maritiem vervoer. Voor wat betreft het cultureel erfgoed in de binnenwateren zijn de gewesten/gemeenschappen bevoegd. Het wetenschappelijk onderzoek betreffende het cultureel erfgoed onder water wordt in kader van een ministerieel samenwerkingsakkoord van 4 oktober 2004 in hoofdzaak verricht door een gewestelijke instelling (het agentschap onroerend erfgoed Vlaanderen).”

Belangrijk om te melden is dat het ontwerpKB, dat uitvoering zal geven aan deze wet en dat aan de Raad van State zal worden voorgelegd van zodra de wet gestemd is, voorziet om de gouverneur van West-Vlaanderen als de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water aan te duiden. Via deze aanduiding van de ontvanger en de verplichting tot publicatie op een website van het cultureel erfgoed onder water, wordt het agentschap Onroerend Erfgoed ook betrokken in de uitvoering van artikel 20 (bekendmaking van het publiek) omdat hiervoor hun website zal worden gebruikt.”

À la question de savoir si l'autorité fédérale est compétente tant que les découvertes se trouvent in situ ou si, une fois remontées à la surface et confiées à un musée par exemple, elles relèvent dès ce moment de la compétence des régions ou des communautés, respectivement sur la base de leur compétence en matière de monuments (article 6, § 1er, I, 7°, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles') et de patrimoine culturel (article 4, 4°, de cette même loi) et si la compétence régionale est pertinente en l'occurrence, les régions étant compétentes pour le patrimoine immobilier alors que la question se pose de savoir si une découverte remontée à la surface, visée dans le projet, est de nature immobilière, le délégué a répondu en ces termes:

“Het klopt inderdaad dat bescherming in situ federale bevoegdheid is. Bij geborgen of incidenteel naar boven gebrachte vondsten waarvan nog niet bepaald is of het cultureel erfgoed onder water is, is de bevoegde overheid ook de federale overheid. Wanneer een museum dan te kennen geeft dat ze dit goed wensen, dan kan het museum dit onder de voorwaarden van artikel 11 of 12 overnemen. Wanneer het dus een museum is van de regio's behoort het tot hun bevoegdheid, maar evengoed kan een federaal museum dit goed overnemen waarbij het erfgoed dus in federale handen blijft. Bovendien belet niets dat een museum van het ander land (vb. een scheepsbel van een Spaans galjoen dat naar een museum in Spanje kan gaan) het erfgoed kan overnemen. Dit kadert in de samenwerking tussen de verschillende landen die het UNESCO verdrag oplegt in de artikelen 2.2 en 19.

Bij cultureel erfgoed onder water in situ blijft de federale overheid de bevoegde overheid. Er wordt enkel gebruik

BEVOEGDHEID

3.1. Gevraagd naar de bevoegdheidsrechtelijke grondslag, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“De uitvoering van het Verdrag is, op basis van de residuaire bevoegdheden, een bevoegdheid van de federale overheid voor wat betreft het cultureel erfgoed onder water binnen de Belgische zeegebieden. Er wordt ook geraakt aan een aantal federale bevoegdheidsdomeinen zoals de bescherming van het mariene milieu, marien ruimtelijk plan, wetenschapsbeleid en maritiem vervoer. Voor wat betreft het cultureel erfgoed in de binnenwateren zijn de gewesten/gemeenschappen bevoegd. Het wetenschappelijk onderzoek betreffende het cultureel erfgoed onder water wordt in kader van een ministerieel samenwerkingsakkoord van 4 oktober 2004 in hoofdzaak verricht door een gewestelijke instelling (het agentschap onroerend erfgoed Vlaanderen).”

Belangrijk om te melden is dat het ontwerpKB, dat uitvoering zal geven aan deze wet en dat aan de Raad van State zal worden voorgelegd van zodra de wet gestemd is, voorziet om de gouverneur van West-Vlaanderen als de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water aan te duiden. Via deze aanduiding van de ontvanger en de verplichting tot publicatie op een website van het cultureel erfgoed onder water, wordt het agentschap Onroerend Erfgoed ook betrokken in de uitvoering van artikel 20 (bekendmaking van het publiek) omdat hiervoor hun website zal worden gebruikt.”

Gevraagd of de federale overheid bevoegd is zolang de vondsten zich in situ bevinden, dan wel of, eenmaal de vondsten geborgen zijn en bijvoorbeeld toegewezen zijn aan een museum, van dan af de gewesten dan wel de gemeenschappen bevoegd zijn op grond van hun bevoegdheid inzake monumenten (artikel 6, § 1, I, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen') respectievelijk inzake het cultureel patrimonium (artikel 4, 4°, van diezelfde wet) en of de gewestbevoegdheid hier relevant is nu zij bevoegd zijn voor onroerend erfgoed terwijl de vraag rijst of een in het ontwerp geviseerde geborgen vondst onroerend is, antwoordde de gemachtigde:

“Het klopt inderdaad dat bescherming in situ federale bevoegdheid is. Bij geborgen of incidenteel naar boven gebrachte vondsten waarvan nog niet bepaald is of het cultureel erfgoed onder water is, is de bevoegde overheid ook de federale overheid. Wanneer een museum dan te kennen geeft dat ze dit goed wensen, dan kan het museum dit onder de voorwaarden van artikel 11 of 12 overnemen. Wanneer het dus een museum is van de regio's behoort het tot hun bevoegdheid, maar evengoed kan een federaal museum dit goed overnemen waarbij het erfgoed dus in federale handen blijft. Bovendien belet niets dat een museum van het ander land (vb. een scheepsbel van een Spaans galjoen dat naar een museum in Spanje kan gaan) het erfgoed kan overnemen. Dit kadert in de samenwerking tussen de verschillende landen die het UNESCO verdrag oplegt in de artikelen 2.2 en 19.

Bij cultureel erfgoed onder water in situ blijft de federale overheid de bevoegde overheid. Er wordt enkel gebruik

gemaakt van de expertise die het Vlaamse Gewest in deze materie bezit. Dit gebeurt via het hoger beschreven samenwerkingsakkoord tussen de ontvanger en het Agentschap Onroerend Erfgoed”.

En ce qui concerne un certain nombre d'autres sphères de compétences fédérales concernées par le projet, telles que la protection du milieu marin, la politique scientifique ou le transport maritime à propos desquelles le projet proprement dit reste toutefois muet, le délégué a indiqué ce qui suit:

“De bescherming van het marien milieu betreft inderdaad een federale bevoegdheid. Wanneer erfgoed onder water in situ wordt beschermd kan dit een invloed hebben op het mariene milieu. In de Belgische Noordzee zijn verschillende gebieden beschermd in het kader van o.a. de vogelrichtlijn (2009/147/EG) of de habitatrichtlijn (92/43/EG). Wanneer een historisch wrak in situ beschermd wordt in een van deze gebieden, heeft dit een invloed op de werkzaamheden die kunnen worden toegestaan of op de biodiversiteit. Uit de DOEB analyse is immers ook gebleken dat een wrak dat in situ beschermd kan worden als een kunstmatig rif kan fungeren waardoor er een positieve impact is op de biodiversiteit.

Erfgoed dat in situ beschermd wordt heeft invloed op het marien ruimtelijk plan. Andere activiteiten kunnen daar immers niet worden toegestaan. Het is ondenkbaar dat er aan zandwinning wordt gedaan of baggerspecie wordt gestort boven op een beschermd wrak. Het marien ruimtelijk plan is dus een betrokken onderwerp bij de in situ bescherming van artikel 8, § 3, van het ontwerp. Wetenschapsbeleid is betrokken via de federale musea die een erfgoed kunnen bekomen via de artikelen 11 of 12 van het ontwerp. Maritiem vervoer is betrokken via de veiligheid van de scheepvaart. Een beschermd wrak kan invloed hebben op de scheepvaartwegen. Wanneer een wrak volledig op de zeebodem ligt, is de diepgang daar minder. Ook voor de veiligheid van de visserij met sleepnetten kunnen beschermde wrakken een gevaar betekenen. Dit moet telkens in concreto bij elke bescherming worden afgetoetst. Al deze bevoegdheden behoren tot de residuaire bevoegdheid van de federale overheid op grond van artikel 35 van de Grondwet. Er zijn geen toegewezen bevoegdheden in deze materies aan de gewesten/gemeenschappen. Bovendien hebben de gewesten/gemeenschappen hier geen territoriale bevoegdheid”.

En ce qui concerne plus précisément les dispositions réglant le droit de propriété des découvertes, le délégué a encore répondu ce qui suit:

“De bepalingen die het eigendomsrecht regelen steunen inderdaad op de bevoegdheid van de federale overheid inzake burgerlijk recht. Bovendien steunt dit ook op het UNESCO verdrag om een doeltreffende bescherming mogelijk te maken”.

En ce qui concerne enfin la compétence de l'autorité fédérale à l'égard de la ZEE, il a déclaré:

“Artikel 6, § 1, X, bepaalt uitdrukkelijk dat de gewesten bevoegd zijn om op het continentaal plat (dat geografisch samenvalt met de EEZ) werkzaamheden, met inbegrip van

gemaakt van de expertise die het Vlaamse Gewest in deze materie bezit. Dit gebeurt via het hoger beschreven samenwerkingsakkoord tussen de ontvanger en het Agentschap Onroerend Erfgoed.”

Met betrekking tot een aantal andere federale bevoegdheidsdomeinen waaraan door het ontwerp wordt geraakt, zoals de bescherming van het mariene milieu, het wetenschapsbeleid, of het maritiem vervoer waaromtrent in het ontwerp zelf evenwel niets wordt geregeld, stelde hij wat volgt voorop:

“De bescherming van het marien milieu betreft inderdaad een federale bevoegdheid. Wanneer erfgoed onder water in situ wordt beschermd kan dit een invloed hebben op het mariene milieu. In de Belgische Noordzee zijn verschillende gebieden beschermd in het kader van o.a. de vogelrichtlijn (2009/147/EG) of de habitatrichtlijn (92/43/EG). Wanneer een historisch wrak in situ beschermd wordt in een van deze gebieden, heeft dit een invloed op de werkzaamheden die kunnen worden toegestaan of op de biodiversiteit. Uit de DOEB analyse is immers ook gebleken dat een wrak dat in situ beschermd kan worden als een kunstmatig rif kan fungeren waardoor er een positieve impact is op de biodiversiteit.

Erfgoed dat in situ beschermd wordt heeft invloed op het marien ruimtelijk plan. Andere activiteiten kunnen daar immers niet worden toegestaan. Het is ondenkbaar dat er aan zandwinning wordt gedaan of baggerspecie wordt gestort boven op een beschermd wrak. Het marien ruimtelijk plan is dus een betrokken onderwerp bij de in situ bescherming van artikel 8, § 3, van het ontwerp. Wetenschapsbeleid is betrokken via de federale musea die een erfgoed kunnen bekomen via de artikelen 11 of 12 van het ontwerp. Maritiem vervoer is betrokken via de veiligheid van de scheepvaart. Een beschermd wrak kan invloed hebben op de scheepvaartwegen. Wanneer een wrak volledig op de zeebodem ligt, is de diepgang daar minder. Ook voor de veiligheid van de visserij met sleepnetten kunnen beschermde wrakken een gevaar betekenen. Dit moet telkens in concreto bij elke bescherming worden afgetoetst. Al deze bevoegdheden behoren tot de residuaire bevoegdheid van de federale overheid op grond van artikel 35 van de Grondwet. Er zijn geen toegewezen bevoegdheden in deze materies aan de gewesten/gemeenschappen. Bovendien hebben de gewesten/gemeenschappen hier geen territoriale bevoegdheid.”

Specifiek wat het regelen van het eigendomsrecht van de vondsten betreft, antwoordde de gemachtigde nog wat volgt:

“De bepalingen die het eigendomsrecht regelen steunen inderdaad op de bevoegdheid van de federale overheid inzake burgerlijk recht. Bovendien steunt dit ook op het UNESCO verdrag om een doeltreffende bescherming mogelijk te maken.”

Wat, ten slotte, de bevoegdheid van de federale overheid betreft ten aanzien van de EEZ, verklaarde de gemachtigde:

“Artikel 6, § 1, X, bepaalt uitdrukkelijk dat de gewesten bevoegd zijn om op het continentaal plat (dat geografisch samenvalt met de EEZ) werkzaamheden, met inbegrip van

baggeren, te verrichten in uitvoering van de hun toegewezen bevoegdheden in dat artikel onder 2° (waterwegen en aanhorigheden), 3° (havens en hun aanhorigheden), 4° (zeewering) en 10° (loodsdiensten en bebakeningsdiensten van en naar de havens, evenals de reddings- en sleepdiensten op zee). Voor het overige kent de Bijzondere Wet geen enkele bevoegdheid voor werkzaamheden in de EEZ toe aan de gewesten, noch aan de gemeenschappen.

Bovendien zijn ook andere bevoegdheden van de federale overheid betrokken bij de bescherming van het cultureel erfgoed onder water in de EEZ. in het bijzonder het marien ruimtelijk plan. Elke bescherming in situ sluit andere economische activiteiten op die plaats uit en moet zijn plaats krijgen in het plan.

Tot slot wordt ook de Vlaamse overheid betrokken bij de bescherming van het culturele erfgoed. De ontvanger zal immers voor het opstellen van het onderzoeksrapport een samenwerkingsakkoord sluiten met het Agentschap Onroerend Erfgoed Vlaanderen”.

3.2. On peut se rallier au point de vue du délégué pour les motifs exposés ci-après.

La protection des découvertes en mer en tant que patrimoine culturel constitue l'axe prioritaire de la matière réglée dans le projet. Une répercussion éventuelle dans d'autres domaines, tels que le plan d'aménagement des espaces marins, la navigation et la protection du milieu marin, n'y change rien. La protection du patrimoine culturel est une compétence matérielle des régions (patrimoine immobilier: article 6, § 1er, I, 7°, de la loi spéciale du 8 août 1980) et des communautés (patrimoine mobilier: article 4, 4°, de cette même loi)³. Compte tenu de leurs compétences en la matière, les communautés et les régions ont aussi approuvé la Convention 'sur la protection du patrimoine culturel subaquatique' et il leur appartiendra également de pourvoir à son exécution en vue notamment, mais pas seulement, de la protection du patrimoine culturel subaquatique quand il est situé dans les eaux intérieures.

En l'espèce, il s'agit toutefois, en exécution de la Convention 'sur la protection du patrimoine culturel subaquatique', de gérer les découvertes qui se situent ou se situaient dans les zones maritimes belges, lesquelles relèvent de la compétence territoriale de l'autorité fédérale⁴, à savoir dans la mer territoriale de la Belgique et dans la ZEE belge⁵ (ou sur la partie belge du plateau continental⁶), qui sont des zones ne faisant pas partie du territoire des régions ou des communautés.

³ C.C., 17 mars 2010, n° 25/2010, B.4.2.

⁴ C.C., 2 mars 2011, n° 33/2011, B.8.1, deuxième alinéa; voir également C.C., 21 novembre 2013, n° 158/2013, B.4.3, qui utilisent chaque fois la notion de 'zones maritimes belges'.

⁵ La ZEE, telle qu'elle est définie et délimitée dans la loi du 22 avril 1999 'concernant la zone économique exclusive de la Belgique en mer du Nord' (article 3).

⁶ Le plateau continental, tel qu'il est défini et délimité à l'article 2 de la loi du 13 juin 1969 'sur l'exploration et l'exploitation des ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental'.

baggeren, te verrichten in uitvoering van de hun toegewezen bevoegdheden in dat artikel onder 2° (waterwegen en aanhorigheden), 3° (havens en hun aanhorigheden), 4° (zeewering) en 10° (loodsdiensten en bebakeningsdiensten van en naar de havens, evenals de reddings- en sleepdiensten op zee). Voor het overige kent de Bijzondere Wet geen enkele bevoegdheid voor werkzaamheden in de EEZ toe aan de gewesten, noch aan de gemeenschappen.

Bovendien zijn ook andere bevoegdheden van de federale overheid betrokken bij de bescherming van het cultureel erfgoed onder water in de EEZ. in het bijzonder het marien ruimtelijk plan. Elke bescherming in situ sluit andere economische activiteiten op die plaats uit en moet zijn plaats krijgen in het plan.

Tot slot wordt ook de Vlaamse overheid betrokken bij de bescherming van het culturele erfgoed. De ontvanger zal immers voor het opstellen van het onderzoeksrapport een samenwerkingsakkoord sluiten met het Agentschap Onroerend Erfgoed Vlaanderen.”

3.2. Met het standpunt van de gemachtigde kan om de hierna volgende redenen worden ingestemd.

Het zwaartepunt van de in het ontwerp geregelde aangelegenheid betreft de bescherming van vondsten in zee als cultureel erfgoed. Het feit dat er een eventuele weerslag is op andere terreinen zoals het marien ruimtelijk plan, de scheepvaart en de bescherming van het mariene milieu doet daaraan niets af. De bescherming van het cultureel patrimonium is een materiële bevoegdheid van de gewesten (onroerend patrimonium: artikel 6, § 1, I, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980) en van de gemeenschappen (roerend patrimonium: artikel 4, 4°, van diezelfde wet).³ Gegeven de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten ter zake is het Verdrag 'ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water' tevens door hen goedgekeurd en zal het de gemeenschappen en de gewesten mede toekomen eraan uitvoering te verlenen onder meer — maar daartoe niet beperkt — ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water waar het is gesitueerd in de binnenwateren.

In dit geval gaat het er evenwel om, ter uitvoering van het Verdrag 'ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water', om te gaan met vondsten die zich bevinden of zich bevonden in de Belgische mariene gebieden welke tot de territoriale bevoegdheid van de federale overheid behoren,⁴ dat wil zeggen in de territoriale zee van België en in de Belgische EEZ⁵ (of op het Belgisch deel van het continentaal plat⁶), dit zijn gebieden die niet behoren tot het grondgebied van de gewesten of de gemeenschappen.

³ GwH 17 maart 2010, nr. 25/2010, B.4.2.

⁴ GwH 2 maart 2011, nr. 33/2011, B.8.1, tweede alinea; zie ook GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.4.3, waarin telkens het begrip 'Belgische mariene gebieden' wordt gehanteerd.

⁵ De EEZ zoals bepaald en afgebakend in de wet van 22 april 1999 'betreffende de exclusieve economische zone van België en de Noordzee' (artikel 3).

⁶ Het continentaal plat zoals bepaald en afgebakend in artikel 2 van de wet van 13 juni 1969 'inzake de exploratie en de exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat'.

Faisant référence à ses avis 24.903/VR du 22 avril 1997⁷ et 33.136/VR du 18 juin 2002⁸, le Conseil d'État a rappelé dans son avis 41.029/2/V du 11 septembre 2006⁹ sur un avant-projet devenu la loi du 9 avril 2007 'relative à la découverte et à la protection d'épaves' qu'il faut faire la distinction entre, d'une part, la compétence que l'article 167, § 1er, alinéa 1er, de la Constitution attribue aux communautés et aux régions en vue de régler la coopération internationale, y compris la conclusion de traités "pour les matières qui relèvent de leurs compétences de par la Constitution ou en vertu de celle-ci", cette disposition faisant référence aux compétences matérielles des communautés et des régions, et, d'autre part, la compétence des communautés et des régions de pourvoir à l'exécution de ces traités (même si ceux-ci règlent des matières pour lesquelles elles sont compétentes *ratione materiae*), en ce sens notamment qu'elles ne peuvent pas prendre des dispositions de droit interne en ce qui concerne des zones situées en dehors de leur territoire, dont la mer territoriale.

Dans son avis 41.029/2/V, la section de législation a dès lors observé que le champ d'application de l'avant-projet étant limité aux épaves et débris d'épaves situés dans la mer territoriale de la Belgique, l'autorité fédérale est compétente parce que les régions ne sont habilitées à régler les matières qui leur sont dévolues que dans les limites de leur sphère de compétence territoriale, qui est définie à l'article 3 de la Constitution, et qu'il n'est pas en leur pouvoir d'édicter des règles concernant les entités territoriales situées en dehors de leur sphère de compétence territoriale. En vertu de la compétence résiduelle dont il dispose à cet égard, c'est au législateur fédéral qu'il appartient d'établir de telles règles¹⁰⁻¹¹.

⁷ Avis C.E. 24.903/VR du 22 avril 1997 sur un avant-projet devenu la loi du 18 juin 1998 'portant assentiment à la Convention des Nations Unies sur le droit de la Mer, faite à Montego Bay le 10 décembre 1982 et l'Accord relatif à l'application de la partie XI de la Convention des Nations Unies sur le droit de la Mer du 10 décembre 1982, fait à New York le 28 juillet 1994', Doc. parl., Sénat, 1997-98, n° 796/1. Voir également l'avis C.E. 36.343/3 du 13 janvier 2004 sur un avant-projet devenu la loi du 9 juillet 2004 '[relative] à l'adhésion de la Belgique:

— à la Convention internationale pour la réglementation de la chasse à la baleine, et [au] Règlement fait à Washington le 2 décembre 1946;

— au Protocole, fait à Washington le 19 novembre 1956, à la Convention internationale pour la réglementation de la chasse à la baleine, faite à Washington le 2 décembre 1946', Doc. parl., Sénat, 2003-04, n° 680/1.

⁸ Avis C.E. 33.136/VR du 18 juin 2002 sur un avant-projet de loi 'portant assentiment à l'accord de coopération entre l'État fédéral et les Régions relatif à la coordination administrative en matière d'organisation du marché de l'électricité'.

⁹ Avis C.E. 41.029/2/V du 11 septembre 2006, Doc. parl., Chambre, 2006-07, n° 2749/1.

¹⁰ Avis C.E. 41.029/2/V.

¹¹ Voir également l'avis C.E. n° 26.390/1 du 5 juin 1997 sur un projet d'arrêté royal 'modifiant l'arrêté royal du 7 octobre 1974 relatif à l'octroi de concessions de recherche et d'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes sur le plateau continental'.

Met verwijzing naar zijn adviezen 24.903/VR van 22 april 1997⁷ en 33.136/VR van 18 juni 2002⁸, heeft de Raad van State er in zijn advies 41.029/2/V van 11 september 2006⁹ bij een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 9 april 2007 'betreffende de vondst en de bescherming van wrakken' aan herinnerd dat er een onderscheid is te maken tussen, enerzijds, de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten om krachtens artikel 167, § 1, eerste lid, van de Grondwet de internationale samenwerking te regelen, met inbegrip van het sluiten van verdragen "voor de aangelegenheden waarvoor zij door of krachtens de Grondwet bevoegd zijn", bepaling die verwijst naar de materiële bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten, en, anderzijds, de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten om uitvoering te geven aan die verdragen (ook al regelen die verdragen aangelegenheden waarvoor zij *ratione materiae* bevoegd zijn), met name in die zin dat zij geen bepalingen van intern recht kunnen vaststellen in verband met gebiedsdelen die buiten hun grondgebied gelegen zijn, waaronder de territoriale zee.

In haar advies 41.029/2/V heeft de afdeling Wetgeving dan ook opgemerkt dat "aangezien het toepassingsgebied van het voorontwerp beperkt is tot wrakken en wrakstukken gelegen binnen de territoriale zee van België, de federale overheid bevoegd is omdat de gewesten slechts bevoegd zijn om de hun toegewezen aangelegenheden te regelen binnen hun territoriale bevoegdheidsgebied, bepaald in artikel 3 van de Grondwet, en de bevoegdheid ontberen om regels vast te stellen in verband met gebiedsdelen die buiten hun territoriale bevoegdheidsgebied zijn gelegen. Die regels moeten worden vastgelegd door de federale wetgever die ter zake de residuaire bevoegdheid bezit"¹⁰⁻¹¹

⁷ Adv.RvS 24.903/VR van 22 april 1997 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 18 juni 1998 'houdende instemming met het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de Zee, gedaan te Montego Bay op 10 december 1982 en de Overeenkomst inzake de tenuitvoerlegging van deel XI van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de Zee van 10 december 1982, gedaan te New York op 28 juli 1994', Parl.St. Senaat 1997-98, nr. 796/1. Zie ook nog het adv.RvS 36.343/3 van 13 januari 2004 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 9 juli 2004 'betreffende de toetreding van België:

— tot het Internationaal Verdrag tot regeling van de walvisvangst, en tot het Reglement, gedaan te Washington op 2 december 1946;

— tot het Protocol, gedaan te Washington op 19 november 1956, bij het Internationaal Verdrag tot regeling van de walvisvangst, gedaan te Washington op 2 december 1946', Parl.St. Senaat 2003-04, nr. 680/1.

⁸ Adv.RvS 33.136/VR van 18 juni 2002 over een voorontwerp van wet 'houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten betreffende de administratieve coördinatie inzake organisatie van de elektriciteitsmarkt'.

⁹ Adv.RvS 41.029/2/V van 11 september 2006, Parl.St. Kamer 2006-07, nr. 2749/1.

¹⁰ Adv.RvS 41.029/2/V.

¹¹ Zie ook adv.RvS 26.390/1 van 5 juni 1997 over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot wijziging het koninklijk besluit van 7 oktober 1974 betreffende het verlenen van concessies voor de exploratie en de exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen van het continentaal plat'.

En outre, il semble que l'on puisse admettre qu'il revient à l'autorité fédérale de régler le droit de propriété des découvertes.

3.3. L'article 15 du projet vise à ne pas permettre que les navires habilités à battre pavillon belge soient utilisés pour des interventions contraires à la Convention. Selon le délégué, le champ d'application de cet article n'est pas limité aux navires dans la mer territoriale belge ou dans la ZEE (ce qui ne ressort toutefois pas du projet proprement dit, vu son article 3).

Invité à apporter des précisions, le délégué a répondu ce qui suit:

"Artikel 15 geldt voor schepen onder de Belgische vlag, waar ze zich ook ter wereld bevinden. De federale overheid is bevoegd voor de Belgische vlag. De gewesten/gemeenschappen hebben wat de scheepvaart betreft enkel de hun toegewezen bevoegdheden in artikel 6, § 1, X van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (waterwegen en aanhorigheden, havens en hun aanhorigheden, de zeewering en de beloodsing, bebakening en reddingsoperaties). Voor het overige ligt de restbevoegdheid bij de federale overheid".

EXAMEN DU TEXTE

Observations générales

4.1. Le délégué a déclaré que le projet est l'unique projet de loi qui sera adopté en exécution de la Convention. Aucune autre réglementation ne serait prise en ce qui concerne les compétences fédérales. Néanmoins, le projet ne paraît pas contenir toutes les dispositions nécessaires à la mise en œuvre de la Convention.

C'est ainsi, par exemple, que le projet ne reproduit pas les définitions mentionnées à l'article premier, points 6 et 7, de la Convention, qu'il ne fait pas mention des principes énoncés à l'article 2, points 5, 6, 7 et 9, qu'il ne contient pas de dispositions imposant aux justiciables les règles fixées par l'article 4, (b) et (c), qu'il ne comporte que quelques règles concernant les interventions sur le patrimoine culturel subaquatique: ainsi, le projet ne paraît pas reproduire toutes les règles inscrites à l'article 7, points 1, 2 et 3, de la Convention relatives au patrimoine culturel en mer territoriale, telles que l'octroi de l'autorisation en vue de procéder à des interventions, le respect des "règles" lors des interventions dans la mer territoriale, l'information des autres États ayant avec le patrimoine un lien culturel, historique ou archéologique vérifiable en vue de coopérer à l'adoption des meilleures méthodes de protection. Enfin, d'autres dispositions semblent encore nécessaires pour donner exécution aux prescriptions de l'article 10 de la Convention relatives aux interventions dans la ZEE et sur le plateau continental.

4.2. Dans le tableau récapitulatif des articles de la Convention et des articles correspondants du projet que le délégué a mis à la disposition de la section de législation et qui explique pourquoi les autres articles de la Convention ne sont pas mis en œuvre, il est régulièrement précisé: "Behoeft

Daarnaast lijkt te kunnen worden aangenomen dat het regelen van het eigendomsrecht van de vondsten tot de federale bevoegdheid behoort.

3.3. Artikel 15 van het ontwerp strekt ertoe te bepalen dat schepen die gerechtigd zijn de Belgische vlag te voeren, niet kunnen worden ingezet voor werkzaamheden die strijdig zijn met het Verdrag. Volgens de gemachtigde is het toepassingsgebied van dit artikel niet beperkt tot schepen in de Belgische territoriale zee van België of de EEZ (hetgeen evenwel niet blijkt uit het ontwerp zelf, gelet op artikel 3 ervan).

Gevraagd om nadere toelichting te verstrekken, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

"Artikel 15 geldt voor schepen onder de Belgische vlag, waar ze zich ook ter wereld bevinden. De federale overheid is bevoegd voor de Belgische vlag. De gewesten/gemeenschappen hebben wat de scheepvaart betreft enkel de hun toegewezen bevoegdheden in artikel 6, § 1, X van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (waterwegen en aanhorigheden, havens en hun aanhorigheden, de zeewering en de beloodsing, bebakening en reddingsoperaties). Voor het overige ligt de restbevoegdheid bij de federale overheid."

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerkingen

4.1. De gemachtigde verklaarde dat het ontwerp het enige wetsontwerp is dat ter uitvoering van het Verdrag zal worden genomen. Er zou geen bijkomende regelgeving meer komen wat de federale bevoegdheden betreft. Nochtans lijkt het ontwerp niet alle bepalingen te bevatten die nodig zijn om uitvoering te verlenen aan het Verdrag.

Zo worden bijvoorbeeld niet de definities vermeld in artikel 1, punten 6 en 7, van het Verdrag overgenomen, zijn de principes bepaald in artikel 2, punten 5, 6, 7 en 9, niet opgenomen, zijn geen bepalingen opgenomen om aan de rechtssubjecten de regels op te leggen bepaald in artikel 4, (b) en (c), ervan, zijn slechts enkele bepalingen opgenomen inzake werkzaamheden aan cultureel erfgoed onder water: zo lijken niet alle regels vervat in artikel 7, punten 1, 2 en 3, van het Verdrag wat betreft het cultureel erfgoed in de territoriale zee, zoals het verlenen van toelating voor werkzaamheden, het naleven van "de regels" bij werkzaamheden in de territoriale zee, kennisgeving aan andere staten die een verifieerbare culturele, historische of archeologische band met het erfgoed hebben teneinde samen te werken om de beste beschermingsmethodes toe te passen, in het ontwerp te zijn opgenomen. Ten slotte lijken ook meer bepalingen nodig om uitvoering te geven aan wat artikel 10 van het Verdrag voorschrijft wat het uitvoeren van werkzaamheden in de EEZ en op het continentaal plat betreft.

4.2. In de overzichtstabel die de gemachtigde ter beschikking heeft gesteld van de afdeling Wetgeving waarin een overzicht wordt gegeven van de verdragsartikelen en de corresponderende artikelen van het ontwerp en waarin toelichting wordt verstrekt waarom de overige artikelen van het Verdrag

nu geen uitvoering omdat dit moet worden meegenomen in de koninklijke besluiten ter uitvoering van artikel 8, § 3”.

Interrogé dès lors sur la question de savoir si les arrêtés royaux pris en exécution de l'article 8, § 3, du projet sont des arrêtés individuels comportant des mesures de préservation concrètes concernant une découverte précise ou si l'article 8, § 3, susmentionné, du projet est destiné à procurer un fondement juridique à un arrêté réglementaire qui, à titre de règle générale, détermine les types de mesures de préservation qui seront ensuite appliquées dans des arrêtés individuels, le délégué a répondu:

“De maatregelen die de Koning kan nemen in uitvoering van artikel 8, § 3, betreffen inderdaad individuele “in situ” te beschermen wrakken, wrakstukken,... De gevolgen kunnen echter wel ruimer zijn dan louter individueel maar een reglementair gevolg hebben, bv, kan de koning als beschermingsmaatregel opleggen dat het de schepen verboden is om te ankeren boven een historisch waardevol wrak. Bij het bepalen van al deze maatregelen, zowel betreffende de werkzaamheden als betreffende de bescherming zal er rekening moeten worden gehouden door minister die het cultureel erfgoed onder water in zijn bevoegdheden heeft met de bepalingen van het Verdrag en de regels in de bijlage bij het Verdrag. De minister die het cultureel erfgoed onder water in zijn bevoegdheden heeft zal een ontwerp van koninklijk besluit opstellen op basis van het onderzoeksrapport dat door de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water wordt opgesteld. De expertise over hoe deze bescherming moet worden uitgevoerd en er idealiter moet worden beschermd om een zo lang mogelijke conservatie van het erfgoed in situ mogelijk te maken liggen bij het Agentschap voor Onroerend Erfgoed van het Vlaamse Gewest. Dit agentschap zal een samenwerkingsakkoord sluiten met de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water om deze laatste bij te staan bij het opstellen van het voormelde onderzoeksrapport”.

4.3. Compte tenu de ces précisions dont il paraît devoir se déduire que des mesures individuelles ne suffiront sans doute pas, il est recommandé en tout cas de compléter l'article 8, § 3, du projet comme suit: “Le Roi peut protéger le patrimoine culturel subaquatique in situ et prendre les mesures tant individuelles que réglementaires nécessaires à sa préservation, moyennant une évaluation (...)”.

Il est en outre préférable de reproduire la plupart des principes importants de la Convention dans le projet et éventuellement dans un arrêté royal réglementaire pris en exécution de celui-ci, et de ne pas se limiter à quelques uns de ceux-ci.

Le projet à l'examen devra être réexaminé sous cet angle et être complété si nécessaire.

5.1. Interrogé sur la question de savoir quels articles de la Convention habilite la Belgique, sur le plan du droit international, à disposer que les découvertes deviennent la propriété de l'État belge (article 5, § 2, alinéa 1er, du projet), à prévoir qu'un navire ou aéronef demeure la propriété de l'État qui en était le propriétaire au moment du naufrage (article 5,

niet worden uitgevoerd, wordt geregeld vermeld: “Behoeft nu geen uitvoering omdat dit moet worden meegenomen in de koninklijke besluiten ter uitvoering van artikel 8, § 3”.

Derhalve gevraagd of de koninklijke besluiten ter uitvoering van artikel 8, § 3, van het ontwerp individuele besluiten zijn die concrete beschermingsmaatregelen bevatten aangaande een welbepaalde vondst dan wel of voormeld artikel 8, § 3, van het ontwerp bedoeld is als rechtsgrond voor een reglementair besluit dat bij wijze van algemene regel de soorten beschermingsmaatregelen bepaalt die dan naderhand in individuele besluiten zullen worden toegepast, verklaarde de gemachtigde:

“De maatregelen die de Koning kan nemen in uitvoering van artikel 8, § 3, betreffen inderdaad individuele “in situ” te beschermen wrakken, wrakstukken,... De gevolgen kunnen echter wel ruimer zijn dan louter individueel maar een reglementair gevolg hebben, bv, kan de koning als beschermingsmaatregel opleggen dat het de schepen verboden is om te ankeren boven een historisch waardevol wrak. Bij het bepalen van al deze maatregelen, zowel betreffende de werkzaamheden als betreffende de bescherming zal er rekening moeten worden gehouden door minister die het cultureel erfgoed onder water in zijn bevoegdheden heeft met de bepalingen van het Verdrag en de regels in de bijlage bij het Verdrag. De minister die het cultureel erfgoed onder water in zijn bevoegdheden heeft zal een ontwerp van koninklijk besluit opstellen op basis van het onderzoeksrapport dat door de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water wordt opgesteld. De expertise over hoe deze bescherming moet worden uitgevoerd en er idealiter moet worden beschermd om een zo lang mogelijke conservatie van het erfgoed in situ mogelijk te maken liggen bij het Agentschap voor Onroerend Erfgoed van het Vlaamse Gewest. Dit agentschap zal een samenwerkingsakkoord sluiten met de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water om deze laatste bij te staan bij het opstellen van het voormelde onderzoeksrapport.”

4.3. Gelet op die toelichting waaruit lijkt te moeten worden afgeleid dat individuele maatregelen wellicht niet volstaan, verdient het aanbeveling alvast artikel 8, § 3, van het ontwerp als volgt te vervolledigen: “De Koning kan cultureel erfgoed onder water in situ beschermen en zowel de maatregelen van individuele als van reglementaire aard nemen die nodig zijn voor de bescherming ervan, mits een afweging (...)”.

Daarenboven is het te verkiezen niet slechts enkele, maar de meeste van de belangrijke principes die in het Verdrag voorkomen, in het ontwerp en eventueel in een reglementair koninklijk besluit ter uitvoering ervan, op te nemen.

Het voorgelegde ontwerp dient wat dit aspect betreft aan een nieuw onderzoek te worden onderworpen en zo nodig te worden aangevuld.

5.1. Gevraagd welke artikelen van het Verdrag België internationaalrechtelijk gezien de bevoegdheid verlenen om te bepalen dat de vondsten eigendom van de Belgische Staat worden (artikel 5, § 2, eerste lid, van het ontwerp), om te bepalen dat een schip of luchtvaartuig eigendom blijft van de staat die eigenaar was op het moment van het zinken

§ 2, alinéa 2, du projet) et à déterminer qui devient ensuite le propriétaire des découvertes (articles 8 et 10 à 13 du projet), le délégué a répondu en ces termes:

“Deze constructie is noodzakelijk om een effectieve bescherming van het cultureel erfgoed onder water mogelijk te maken. De rechtsgrond hiervoor is aldus artikel 2 van het Verdrag (alle passende maatregelen).

Door de opgestelde constructie kan de eigenaar in zijn rechten worden hersteld wanneer hij zijn eigendom kan bewijzen. Ook de vinder heeft de mogelijkheid om eigenaar te worden van het goed. Al deze bepalingen zijn in overeenstemming met het EVRM aangezien niemand van zijn eigendom kan worden beroofd. De oorspronkelijke eigenaar kan immers zijn goed terug opeisen. Het hele systeem is heeft dus de bedoeling om een evenwicht te bereiken tussen enerzijds de plichten voortvloeiend uit het Verdrag en anderzijds de rechten van eigenaars en vindsters.

[Met s]chepen en luchtvaartuigen van een Staat worden enkel tuigen bedoeld [die] in eigendom waren of onder gezag van het land varen en gebruikt werden voor niet-commerciële doeleinden. Deze tuigen blijven altijd de eigendom van het land in kwestie, gelet op de soevereiniteit (artikel 32 van UNCLOS)”.

5.2. Pour les découvertes dans la mer territoriale, l'exercice par la Belgique de sa souveraineté dans cette zone (v. l'article 2 de la Convention des Nations Unies du 10 décembre 1982 'sur le droit de la mer', ci-après: Convention sur le droit de la mer) peut sans doute constituer le fondement pour disposer que les découvertes signalées deviennent la propriété de l'État belge. Pour les découvertes dans la ZEE et sur le plateau continental, sur lesquels la Belgique n'exerce que certains droits souverains (en fonction d'une finalité déterminée) (v. respectivement les articles 55 et 77 de la Convention sur le droit de la mer), c'est moins évident.

À cet égard, le délégué a déclaré ce qui suit:

“Vondsten moeten pas worden gemeld wanneer de vinder er redelijkerwijze van uit kan gaan dat de vondst cultureel erfgoed onder water is. In de EEZ houdt dit in dat de vondst al minstens 100 jaar onder water moet liggen. Wanneer er toch een vondst wordt gemeld die niet aan de voorwaarden voldoet om cultureel erfgoed onder water te zijn, verkrijgt de vinder zijn vondst terug en kan hij hier over beschikken. Wanneer het erfgoed is, blijft de eigendom bij de staat, tenzij er zich één van de gevallen bedoeld in de artikel 10 e.v. voordoet (oorspronkelijke eigenaar of museum). Door de voorwaarde in de EEZ dat het goed reeds 100jaar onder water moet zijn, is de kans zo goed als onbestaande dat een oorspronkelijke eigenaar of zijn rechtsopvolgers nog hun eigendom kunnen bewijzen.

Niemand wordt in zijn eigendomsdomrecht geschonden. De overdracht van de eigendom naar de Belgische staat is immers dus maar van zeer tijdelijke aard geweest indien het geen erfgoed is of er een eigenaar is en is in uitvoering van artikel 2 van het UNESCO verdrag. Krachtens dit artikel

ervan (artikel 5, § 2, tweede lid, van het ontwerp) en om te bepalen wie naderhand eigenaar wordt van de vondsten (artikelen 8 en 10 tot 13 van het ontwerp), antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Deze constructie is noodzakelijk om een effectieve bescherming van het cultureel erfgoed onder water mogelijk te maken. De rechtsgrond hiervoor is aldus artikel 2 van het Verdrag (alle passende maatregelen).

Door de opgestelde constructie kan de eigenaar in zijn rechten worden hersteld wanneer hij zijn eigendom kan bewijzen. Ook de vinder heeft de mogelijkheid om eigenaar te worden van het goed. Al deze bepalingen zijn in overeenstemming met het EVRM aangezien niemand van zijn eigendom kan worden beroofd. De oorspronkelijke eigenaar kan immers zijn goed terug opeisen. Het hele systeem is heeft dus de bedoeling om een evenwicht te bereiken tussen enerzijds de plichten voortvloeiend uit het Verdrag en anderzijds de rechten van eigenaars en vindsters.

[Met s]chepen en luchtvaartuigen van een Staat worden enkel tuigen bedoeld [die] in eigendom waren of onder gezag van het land varen en gebruikt werden voor niet-commerciële doeleinden. Deze tuigen blijven altijd de eigendom van het land in kwestie, gelet op de soevereiniteit (artikel 32 van UNCLOS)”.

5.2. Voor vondsten in de territoriale zee kan wellicht het gegeven dat België in dat gebied soevereiniteit uitoefent (cfr. artikel 2 van het Verdrag van de Verenigde Naties van 10 december 1982 'inzake het recht van de zee', hierna: Zeerechtverdrag), de basis zijn om te bepalen dat de gemelde vondsten eigendom worden van de Belgische Staat. Voor vondsten in de EEZ en op het continentaal plat waarover België slechts bepaalde (doelgebonden) soevereine rechten uitoefent (cfr. artikel 77 respectievelijk 55 van het Zeerechtverdrag), is dat minder evident.

De gemachtigde verklaarde hierover:

“Vondsten moeten pas worden gemeld wanneer de vinder er redelijkerwijze van uit kan gaan dat de vondst cultureel erfgoed onder water is. In de EEZ houdt dit in dat de vondst al minstens 100 jaar onder water moet liggen. Wanneer er toch een vondst wordt gemeld die niet aan de voorwaarden voldoet om cultureel erfgoed onder water te zijn, verkrijgt de vinder zijn vondst terug en kan hij hier over beschikken. Wanneer het erfgoed is, blijft de eigendom bij de staat, tenzij er zich één van de gevallen bedoeld in de artikel 10 e.v. voordoet (oorspronkelijke eigenaar of museum). Door de voorwaarde in de EEZ dat het goed reeds 100jaar onder water moet zijn, is de kans zo goed als onbestaande dat een oorspronkelijke eigenaar of zijn rechtsopvolgers nog hun eigendom kunnen bewijzen.

Niemand wordt in zijn eigendomsdomrecht geschonden. De overdracht van de eigendom naar de Belgische staat is immers dus maar van zeer tijdelijke aard geweest indien het geen erfgoed is of er een eigenaar is en is in uitvoering van artikel 2 van het UNESCO verdrag. Krachtens dit artikel

moet België immers al de nodige maatregelen nemen om het cultureel erfgoed onder water te beschermen. Zonder de eigendomsoverdracht naar de Belgische Staat is een effectieve bescherming in de EEZ onmogelijk te realiseren en kan België zijn internationaalrechtelijke verplichtingen niet nakomen”.

5.3. Cette explication n'est pas entièrement convaincante.

Il faut tout d'abord rappeler que la Convention 'sur la protection du patrimoine culturel subaquatique' ne prévoit pas pareille acquisition de la propriété par l'État côtier. En outre, l'article 3 de cette même Convention dispose qu'aucune de ses dispositions ne porte atteinte aux droits, à la juridiction et aux devoirs des États en vertu du droit international, y compris la Convention sur le droit de la mer. Conformément à son article 3, la Convention 'sur la protection du patrimoine culturel subaquatique' doit dès lors être interprétée et appliquée dans le contexte des dispositions du droit international, et en conformité avec les dispositions de celui-ci, y compris la Convention sur le droit de la mer.

Il est permis de douter par ailleurs que l'acquisition provisoire de la propriété par l'État, telle qu'elle est réglée dans le projet soumis pour avis, soit effectivement nécessaire et proportionnée pour concrétiser la protection du patrimoine culturel subaquatique visée par la Convention et pour prendre les mesures de protection (conservatoires) à cette fin. Il est en tout cas recommandé d'apporter des précisions à ce sujet dans l'exposé des motifs. Dans la mesure où l'appropriation provisoire peut se justifier, il faudra en outre tenir compte des droits de propriété éventuels que des tiers, en tout état de cause le propriétaire véritable, peuvent faire valoir. Il est à noter à cet égard que l'article 10 du projet tend à prévoir qu'une personne physique ou morale "peut revendiquer" le droit de propriété si, dans les six mois suivant la publication du patrimoine culturel subaquatique conformément à l'article 9, alinéa 1er, en projet, elle prouve qu'elle en était le propriétaire au moment du naufrage.

5.4. Par ailleurs, le délai de six mois paraît particulièrement court, compte tenu du fait que la personne concernée peut être n'importe qui et se trouver n'importe où.

Les règles (de procédure) sont au demeurant élaborées de façon particulièrement sommaire. C'est ainsi par exemple qu'on n'aperçoit pas où il faudra signaler ce droit de propriété, ni qui, dans tous les cas, prend la décision en la matière et si cette décision est susceptible de recours (juridictionnel).

Ainsi, par exemple, les articles 10, alinéa 2, 11, alinéa 1er, et 12, alinéa 2, du projet disposent que la propriété est transférée, alors que l'article 12, alinéa 1er, en projet, et l'article 13, alinéa 1er, en projet, énoncent, quant à eux, que le Roi peut transférer la propriété.

moet België immers al de nodige maatregelen nemen om het cultureel erfgoed onder water te beschermen. Zonder de eigendomsoverdracht naar de Belgische Staat is een effectieve bescherming in de EEZ onmogelijk te realiseren en kan België zijn internationaalrechtelijke verplichtingen niet nakomen.”

5.3. Die toelichting kan niet geheel overtuigen.

Vooreerst moet eraan worden herinnerd dat in het Verdrag 'ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water' niet in een dergelijke eigendomsverwerving door de kuststaat is voorzien. Bovendien bepaalt artikel 3 van datzelfde Verdrag dat geen enkele bepaling ervan van invloed is op de rechten, de rechtspraak en de plichten van de staten uit hoofde van het internationaal recht, met inbegrip van het Zeerechtverdrag. Het Verdrag 'ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water' moet dan ook, overeenkomstig artikel 3 ervan, worden uitgelegd en toegepast in het kader van en in overeenstemming met het bepaalde in het internationaal recht, met inbegrip van het Zeerechtverdrag.

Het is voorts twijfelachtig of de voorlopige eigendomsverwerving door de Staat zoals ze in het om advies voorgelegde ontwerp is uitgewerkt, wel noodzakelijk en proportioneel is om de door het Verdrag beoogde bescherming van het cultureel erfgoed onder water te realiseren en om de (bewarende) maatregelen ter bescherming daarvan te nemen. In ieder geval verdient het aanbeveling daaromtrent nadere uitleg te verschaffen in de memorie van toelichting. In de mate de voorlopige eigendomstoeëigening kan worden verantwoord, zal bovendien rekening moeten worden gehouden met de gebeurlijke eigendomsrechten die derden, dit is in ieder geval de werkelijke eigenaar, kunnen doen gelden. In dat licht dient te worden opgemerkt dat artikel 10 van het ontwerp ertoe strekt te bepalen dat een natuurlijke persoon of rechtspersoon het eigendomsrecht "terug kan opeisen" indien hij binnen zes maanden na de bekendmaking van het cultureel erfgoed onder water overeenkomstig het ontworpen artikel 9, eerste lid, bewijst dat hij er eigenaar van was op het ogenblik van het zinken ervan.

5.4. Bovendien lijkt de termijn van zes maanden bijzonder kort te zijn ermee rekening houdende dat de betrokken persoon eenieder kan zijn en zich waar dan ook kan bevinden.

Voorts is ook de (procedure)regeling bijzonder summier uitgewerkt. Zo blijkt bijvoorbeeld niet duidelijk waar dat eigendomsrecht zal moeten worden aangemeld, noch blijkt in alle gevallen wie ter zake de beslissing neemt en of tegen die beslissing een (jurisdictioneel) beroep openstaat.

Aldus wordt bijvoorbeeld in de artikelen 10, tweede lid, 11, eerste lid, en 12, tweede lid, van het ontwerp bepaald dat de eigendom wordt overgedragen terwijl in het ontworpen artikel 12, eerste lid, en het ontworpen artikel 13, eerste lid, dan weer wordt bepaald dat de Koning de eigendom kan overdragen.

Interrogé sur la question de savoir si, dans le cas où il n'est pas précisé que le Roi peut transférer la propriété, ce transfert a lieu de plein droit ou si une décision est requise, le délégué a répondu en ces termes:

“De eigendom wordt van rechtswege overgedragen aan diegene die zijn eigendom kan bewijzen en die de kosten heeft betaald (artikel 10 en 12, tweede lid). In artikel 11, eerste lid, vindt dit ook van rechtswege plaats maar om consistent te zijn met artikel 12, eerste lid en 13 is het beter om ook hier de Koning dit te laten bepalen”.

Dans l'intérêt de la sécurité juridique, une décision expresse est en tout cas préférable. Dans ce cas, le projet doit préciser qui doit la prendre.

5.5. Il est recommandé de réexaminer le projet à la lumière des observations formulées aux points 5.1 à 5.4. et, éventuellement, de l'adapter.

6. L'article 19, paragraphe 3, de la Convention dispose que l'information relative à la découverte reste confidentielle tant que sa divulgation peut présenter un danger ou un risque pour la préservation de la découverte.

Toutefois, l'article 7 du projet soumis pour avis impose purement et simplement au receveur du patrimoine culturel de tenir un registre électronique des découvertes “qui peut être consulté par tout un chacun” (et ce, manifestement, avant qu'il ne soit décidé si la découverte relève du patrimoine culturel subaquatique: v. l'article 8 du projet). Par ailleurs, l'article 9 du projet vise à imposer au receveur du patrimoine culturel qu'il rende public le patrimoine culturel subaquatique par le biais d'un site web accessible à tous.

Interrogé sur la conformité de ces dispositions avec l'article 19, paragraphe 3, de la Convention, le délégué a déclaré ce qui suit:

“Er kan op worden gewezen dat in de praktijk nog zeer weinig niet gekende vondsten zich zullen worden aangemeld. Het Belgisch deel van de Noordzee is immers klein en al meer dan honderden jaren uitgebreid verkend. Op de websites <http://www.vlaamsehydrografie.be/wrakkendatabank.htm> en www.maritieme-archeologie.be staan al de bekende en gevonden wrakken in de Belgische Noordzee reeds aangeduid. Momenteel zijn zij echter niet beschermd tegen plunderingen, etc. De huidige wet laat toe dat vondsten die reeds gekend zijn op de dag van de inwerkingtreding ook worden geregistreerd. Op deze wijze kan de koning dan de nodige maatregelen nemen in uitvoering van artikel 8, § 3. Bovendien is handel in dergelijke goederen dan ook verboden krachtens artikel 14 van het ontwerp.

Wanneer er dan toch nog vondsten worden gemeld, geldt de gewone procedure. De ontvanger van de wrakken moet na ontvangst de vondst registreren. Wanneer hij echter van oordeel is de registratie van een nieuwe vondst een gevaar kan opleveren voor de vondst, kan hij hiermee wachten. Artikel 7 van het ontwerp bepaalt geen termijn waarin de registratie door de ontvanger moet gebeuren. Bovendien is artikel 19.3 van het verdrag enkel van toepassing op het

Gevraagd of de overdracht van de eigendom in de gevallen waarin niet bepaald is dat de Koning de eigendom kan overdragen, van rechtswege gebeurt dan wel of een beslissing vereist is, antwoordde de gemachtigde:

“De eigendom wordt van rechtswege overgedragen aan diegene die zijn eigendom kan bewijzen en die de kosten heeft betaald (artikel 10 en 12, tweede lid). In artikel 11, eerste lid, vindt dit ook van rechtswege plaats maar om consistent te zijn met artikel 12, eerste lid en 13 is het beter om ook hier de Koning dit te laten bepalen.”

Omwille van de rechtszekerheid is een uitdrukkelijke beslissing in ieder geval te verkiezen. Het ontwerp dient dan te bepalen wie die beslissing moet nemen.

5.5. Het verdient aanbeveling om het ontwerp in het licht van hetgeen sub 5.1 tot 5.4 is opgemerkt bijkomend te onderzoeken en eventueel aan te passen.

6. Artikel 19, lid 3, van het Verdrag bepaalt dat de informatie over de vondst vertrouwelijk wordt gehouden zolang het bekendmaken van de informatie een gevaar of risico kan opleveren voor het behoud van de vondst.

Artikel 7 van het om advies voorgelegde ontwerp legt evenwel de ontvanger van het cultureel erfgoed zonder meer op om de vondst in een elektronisch register “dat door iedereen kan worden ingezien” op te nemen (en zulks klaarblijkelijk nog vooraleer is beslist of de vondst cultureel erfgoed onder water is: cfr. artikel 8 van het ontwerp). Voorts strekt artikel 9 van het ontwerp ertoe de ontvanger van het cultureel erfgoed op te leggen het cultureel erfgoed onder water bekend te maken via een website toegankelijk voor het publiek.

Gevraagd naar de overeenstemming van die bepalingen met artikel 19, lid 3, van het Verdrag, antwoordde de gemachtigde:

“Er kan op worden gewezen dat in de praktijk nog zeer weinig niet gekende vondsten zich zullen worden aangemeld. Het Belgisch deel van de Noordzee is immers klein en al meer dan honderden jaren uitgebreid verkend. Op de websites <http://www.vlaamsehydrografie.be/wrakkendatabank.htm> en www.maritieme-archeologie.be staan al de bekende en gevonden wrakken in de Belgische Noordzee reeds aangeduid. Momenteel zijn zij echter niet beschermd tegen plunderingen, etc. De huidige wet laat toe dat vondsten die reeds gekend zijn op de dag van de inwerkingtreding ook worden geregistreerd. Op deze wijze kan de koning dan de nodige maatregelen nemen in uitvoering van artikel 8, § 3. Bovendien is handel in dergelijke goederen dan ook verboden krachtens artikel 14 van het ontwerp.

Wanneer er dan toch nog vondsten worden gemeld, geldt de gewone procedure. De ontvanger van de wrakken moet na ontvangst de vondst registreren. Wanneer hij echter van oordeel is de registratie van een nieuwe vondst een gevaar kan opleveren voor de vondst, kan hij hiermee wachten. Artikel 7 van het ontwerp bepaalt geen termijn waarin de registratie door de ontvanger moet gebeuren. Bovendien is artikel 19.3 van het verdrag enkel van toepassing op het

informatiedelen tussen verdragstaten onderling voor zover dit strookt met hun nationale wetgeving”.

Il serait néanmoins préférable d’inscrire dans le projet le principe de confidentialité applicable dans les circonstances prévues par la Convention.

7. L’article 8, § 3, du projet fait référence à la procédure prévue par l’arrêté royal du 13 novembre 2012 ‘relatif à l’institution d’une commission consultative et à la procédure d’adoption d’un plan d’aménagement des espaces marins dans les espaces marins belges’.

Cette procédure a toutefois un autre objet et un autre but que la protection du patrimoine culturel subaquatique.

Le délégué a apporté les éclaircissements suivants:

“De bescherming in situ heeft een invloed op het marien ruimtelijk plan omdat dat gebied waar het wrak zich bevindt exclusief wordt voorbehouden voor het cultureel erfgoed onder water. Andere economische sectoren, zoals zandwinning, baggeren, visserij (veiligheid),... moeten hiermee rekening houden. Door het toepassen van deze procedure kan elke sector zijn eventuele opmerkingen ter kennis brengen. Op deze wijze kan de minister bevoegd voor het cultureel erfgoed onder water een beslissing nemen die met al de verschillende aspecten rekening houdt”.

Le délégué a encore expliqué que la disposition a pour objet de mettre en œuvre la règle 9 de l’annexe de la Convention, qui requiert qu’un descriptif du projet soit élaboré avant toute intervention. Il s’est exprimé en ces termes:

“Via de kennis die al de partners bedoeld in het voormelde KB van 13 november 2012 hebben, wordt er inderdaad ook uitvoering gegeven aan Regel 9 uit de bijlage bij het Verdrag”.

Néanmoins, la procédure prévue par l’arrêté royal du 13 novembre 2012 n’est pas adaptée à la protection du patrimoine culturel marin subaquatique ni suffisante pour mettre en œuvre les règles 9 à 13 de l’annexe de la Convention. Il est dès lors recommandé d’élaborer une procédure adaptée à la Convention et à ses annexes.

Observations particulières

Article 8

8. À l’alinéa 2 de l’article 8, § 3, du projet, on précisera le segment de phrase “ne s’appliquent pas à l’alinéa 1er”. Selon le délégué, l’intention est en effet que les articles ne soient pas applicables “si une découverte est protégée in situ”.

informatiedelen tussen verdragstaten onderling voor zover dit strookt met hun nationale wetgeving.”

Het principe van de vertrouwelijkheid in de in het Verdrag bepaalde omstandigheden wordt niettemin het best in het ontwerp opgenomen.

7. In artikel 8, § 3, van het ontwerp wordt verwezen naar de procedure bepaald in het koninklijk besluit van 13 november 2012 ‘betreffende de instelling van een raadgevende commissie en de procedure tot aanneming van een marien ruimtelijk plan in de Belgische zeegebieden’.

De genoemde procedure heeft echter een ander voorwerp en doel dan de bescherming van cultureel erfgoed onder water.

De gemachtigde verschaft de volgende toelichting:

“De bescherming in situ heeft een invloed op het marien ruimtelijk plan omdat dat gebied waar het wrak zich bevindt exclusief wordt voorbehouden voor het cultureel erfgoed onder water. Andere economische sectoren, zoals zandwinning, baggeren, visserij (veiligheid),... moeten hiermee rekening houden. Door het toepassen van deze procedure kan elke sector zijn eventuele opmerkingen ter kennis brengen. Op deze wijze kan de minister bevoegd voor het cultureel erfgoed onder water een beslissing nemen die met al de verschillende aspecten rekening houdt”.

De gemachtigde lichtte ook nog toe dat de bepaling bedoeld is om uitvoering te geven aan regel 9 uit de bijlage bij het Verdrag, die de opstelling van een projectplan voor werkzaamheden vereist. Hij antwoordde:

“Via de kennis die al de partners bedoeld in het voormelde KB van 13 november 2012 hebben, wordt er inderdaad ook uitvoering gegeven aan Regel 9 uit de bijlage bij het Verdrag”.

Niettemin, de procedure zoals bepaald in het koninklijk besluit van 13 november 2012 is niet afgestemd op de bescherming van het cultureel erfgoed onder water en volstaat niet ter uitvoering van regels 9 tot 13 van de bijlage bij het Verdrag. Het verdient dan ook aanbeveling een aan het Verdrag en zijn bijlagen aangepaste procedure uit te werken.

Bijzondere opmerkingen

Artikel 8

8. In het tweede lid van artikel 8, § 3, van het ontwerp dient de zinsnede “zijn niet van toepassing op het eerste lid” duidelijker te worden gesteld. Bedoeld wordt volgens de gemachtigde immers dat de artikelen niet van toepassing zijn “indien een vondst in situ wordt beschermd”.

Article 9

9. L'exposé des motifs indique à propos de l'article 9 du projet que la publication se fait selon le mode déterminé par le Roi.

Si l'intention réelle est d'attribuer une délégation au Roi, on complétera le paragraphe 1er de cet article par une habilitation expresse en ce sens.

Le greffier,

Greet VERBERCKMOES

Le président,

Jo BAERT

Artikel 9

9. In de memorie van toelichting bij artikel 9 van het ontwerp wordt vooropgesteld dat de bekendmaking gebeurt op een door de Koning te bepalen wijze.

Indien het inderdaad de bedoeling is om een delegatie te verlenen aan de Koning, dient paragraaf 1 van dat artikel te worden aangevuld met een uitdrukkelijke machtiging daartoe.

De griffier,

Greet VERBERCKMOES

De voorzitter,

Jo BAERT

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition du ministre de l'économie et de la Mer du Nord, de la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique et du secrétaire d'État de la Politique scientifique et de l'avis des ministres qui en ont délibéré en Conseil,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Le ministre de la Mer du Nord est chargé de présenter en notre nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Pour l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution, l'on entend par:

1° découvertes: toute découverte de traces d'existence humaine présentant un caractère culturel, historique ou archéologique qui sont immergées, partiellement ou totalement, périodiquement ou en permanence, et notamment:

a) les sites, structures, bâtiments, objets et restes humains, ainsi que leur contexte archéologique et naturel;

b) les navires, aéronefs, autres véhicules ou toute partie de ceux-ci, avec leur cargaison ou autre contenu, ainsi que leur contexte archéologique et naturel;

c) les objets de caractère préhistorique;

et dont la personne qui les découvre a de bonnes raisons de croire qu'il s'agit de patrimoine culturel subaquatique, non encore enregistré conformément à l'article 7;

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van de minister van Economie en Noordzee, de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en de staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid, en op het advies van de in Raad vergaderde ministers,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Noordzee is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

1° vondsten: elke ontdekking van sporen van menselijke aanwezigheid met een cultureel, historisch of archeologisch karakter die zich deels of volledig, tijdelijk of permanent onder water bevinden, met name:

a) vindplaatsen, structuren, gebouwen, voorwerpen en menselijke resten alsook hun archeologische en natuurlijke context;

b) schepen, luchtvaartuigen, andere vervoermiddelen of delen daarvan met hun vracht of inhoud alsook hun archeologische en natuurlijke context;

c) prehistorische voorwerpen;

en waarvan de ontdekker redelijkerwijze kan vermoeden dat het cultureel erfgoed onder water is en die nog niet geregistreerd werden overeenkomstig artikel 7;

2° navires et aéronefs d'État: les navires de guerre et autres navires ou aéronefs, qui appartenaient à un État ou opéraient sous son contrôle, étaient exclusivement utilisés, à l'époque où ils ont sombré, à des fins de service public non commercial, qui sont identifiés comme tels et qui répondent à la définition du patrimoine culturel subaquatique;

3° auteur de la découverte: la personne physique qui a signalé la découverte conformément à l'article 5, § 1er;

4° convention: la convention sur la protection du patrimoine culturel subaquatique, adoptée à Paris le 2 novembre 2001;

5° le ministre: le ministre ayant dans ses attributions le patrimoine culturel subaquatique;

6° UNESCO: l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture;

7° intervention: activité ayant principalement pour objet le patrimoine culturel subaquatique et qui est susceptible de porter matériellement atteinte à ce patrimoine ou de lui causer tout autre dommage, directement ou indirectement.

Art. 3

La présente loi s'applique aux:

1° découvertes dans les limites de la mer territoriale belge;

2° découvertes dans la zone économique exclusive belge et sur le plateau continental qui sont immergées depuis 100 ans au moins.

Art. 4

La présente loi ne s'applique pas aux:

1° épaves et débris d'épaves relevant du champ d'application de la Convention internationale sur l'enlèvement des épaves, adoptée à Nairobi le 18 mai 2007;

2° pipelines et câbles, posés sur les fonds marins;

3° installations autres que les pipelines ou câbles, placées sur les fonds marins et encore en usage.

2° schepen en luchtvaartuigen van een staat: oorlogsschepen en andere schepen of luchtvaartuigen die het eigendom waren van een staat of onder zijn gezag stonden, die op het tijdstip dat ze zonken uitsluitend werden gebruikt ten behoeve van niet-commerciële doeleinden van openbare dienstverlening en die als dusdanig zijn geïdentificeerd en die voldoen aan de begripsomschrijving van cultureel erfgoed onder water;

3° vinder: de natuurlijk persoon die de vondst heeft gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1;

4° verdrag: het verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen te Parijs op 2 november 2001;

5° de minister: de minister tot wiens bevoegdheid het cultureel erfgoed onder water behoort;

6° UNESCO: de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur;

7° werkzaamheden: activiteiten waarvan het cultureel erfgoed onder water hoofdzakelijk het voorwerp is en die het erfgoed fysiek kunnen aantasten of er rechtstreeks of onrechtstreeks andere schade aan kunnen veroorzaken.

Art. 3

Deze wet is van toepassing op:

1° vondsten in de territoriale zee van België;

2° vondsten in de Belgische exclusieve economische zone en op het continentaal plat die zich ten minste 100 jaar onder water bevinden.

Art. 4

Deze wet is niet van toepassing op:

1° wrakken en wrakstukken die onder het toepassingsgebied van het Internationaal Verdrag betreffende de verwijdering van wrakken, aangenomen te Nairobi op 18 mei 2007 vallen;

2° pijpleidingen en kabels die op de zeebodem liggen;

3° andere installaties dan pijpleidingen of kabels die zich op de zeebodem bevinden en die nog worden gebruikt.

Art. 5

§ 1er. Quiconque fait une découverte dans la mer territoriale ou la zone économique exclusive ou sur le plateau continental doit signaler sa découverte sans délai au receveur du patrimoine culturel subaquatique désigné par le Roi. Les notifications ont lieu par voie électronique et le Roi détermine les éléments à signaler.

§ 2. Les découvertes visées au § 1er deviennent la propriété de l'État belge, au moment de la notification de la découverte conformément au § 1er.

Par dérogation à l'alinéa 1er, un navire ou aéronef d'État ou toute partie de ceux-ci demeurent la propriété de l'État qui en était le propriétaire au moment du naufrage. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique consulte l'État du pavillon du navire ou de l'aéronef d'État en vue de leur protection.

§ 3. Les découvertes de restes humains seront traitées avec respect.

Art. 6

§ 1er. Toute remontée intentionnelle de découvertes à la surface est interdite sans autorisation préalable du receveur du patrimoine culturel subaquatique.

§ 2. Toute intervention sur un navire ou aéronef d'État est interdite sans autorisation de l'État du pavillon.

Par dérogation à l'alinéa 1er, le receveur du patrimoine culturel subaquatique peut autoriser des interventions sur un navire ou aéronef d'État, au besoin, avant toute consultation de l'État du pavillon, s'il juge que des mesures opportunes doivent être prises en cas de danger immédiat du fait d'une activité humaine, ou d'une autre cause, notamment le pillage.

Art. 7

Le receveur du patrimoine culturel subaquatique tient un registre électronique des découvertes signalées conformément à l'article 5, § 1er, qui peut être consulté par tout un chacun. Dans ce registre peuvent également figurer des découvertes faites avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 5

§ 1. Ieder die in de territoriale zee of de exclusieve economische zone of op het continentaal plat vondsten ontdekt, moet zijn vondst zonder verwijl melden aan de door de Koning aangewezen ontvanger van het cultureel erfgoed onder water. De meldingen gebeuren op elektronische wijze en de Koning bepaalt de elementen die moeten worden gemeld.

§ 2. De vondsten bedoeld in § 1, worden eigendom van de Belgische Staat, vanaf het ogenblik van de melding van de vondst overeenkomstig § 1.

In afwijking van het eerste lid blijven een schip of een luchtvaartuig van een staat of alle onderdelen hiervan eigendom van de staat die de eigenaar was op het ogenblik van zinken. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water pleegt overleg met de vlaggenstaat van het schip of luchtvaartuig van een staat met het oog op de bescherming ervan.

§ 3. Vondsten van menselijke resten worden respectvol bejegend.

Art. 6

§ 1. Het is verboden zonder voorafgaande machtiging van de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water vondsten intentioneel boven te halen

§ 2. Het is verboden om werkzaamheden te verrichten aan een schip of luchtvaartuig van een staat zonder toestemming van de vlaggenstaat.

In afwijking van het eerste lid kan de ontvanger van het cultureel erfgoed een machtiging verlenen om werkzaamheden te verrichten aan schip of luchtvaartuig van een staat, zo nodig, nog voor er overleg met de vlaggenstaat heeft plaatsgevonden, indien hij van oordeel is dat er passende maatregelen moeten worden genomen om een onmiddellijk gevaar dat het gevolg is van menselijke activiteit of een andere oorzaak heeft, met inbegrip van plundering, af te wenden.

Art. 7

De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water legt een elektronisch register van de vondsten aan gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, dat door iedereen kan worden ingezien. In dit register kunnen ook vondsten worden opgenomen die reeds voor de inwerkingtreding van deze wet zijn ontdekt.

Par dérogation à l'alinéa 1er, les découvertes pour lesquelles la divulgation d'informations peut comporter un danger ou un risque pour leur préservation, ne sont pas reprises dans le registre.

Le Roi détermine les modalités relatives au registre des découvertes visé à l'alinéa 1er.

Art. 8

§ 1er. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique établit un rapport d'enquête sur les découvertes signalées conformément à l'article 5, § 1er, dans lequel il fournit un avis motivé au ministre sur le fait de savoir si la découverte peut être considérée comme patrimoine culturel subaquatique.

Suite à l'avis du receveur du patrimoine culturel subaquatique, visé à l'alinéa 1er, le ministre décide si les découvertes signalées conformément à l'article 5, § 1er, sont considérées comme patrimoine culturel subaquatique.

Pour rédiger le rapport d'enquête visé à l'alinéa 1er, sur les découvertes visées à l'article 3, 2°, le receveur se consulte, le cas échéant, avec l'État qui a fait la déclaration visée à l'article 9.5 de la Convention à la Belgique.

§ 2. Si le ministre décide que la découverte signalée conformément à l'article 5, § 1er, n'est pas considérée comme patrimoine culturel subaquatique, la propriété de la découverte notifiée conformément à l'article 5, § 1er, est transférée à l'auteur de la découverte, sans préjudice de l'article 5, § 2, alinéa 2.

Si la propriété de la découverte est transférée conformément à l'alinéa 1er, l'article 6, § 1er, n'est plus d'application.

§ 3. Après avis de la Commission Consultative visé à l'article 5bis, § 3, de la loi du 20 janvier 1999 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins sous juridiction de la Belgique, le Roi peut protéger le patrimoine culturel subaquatique *in situ* et prendre les mesures nécessaires, tant de nature individuelle que réglementaire, en vue de sa préservation, moyennant une évaluation de tout l'impact possible de ces mesures sur les activités alentours.

La protection *in situ* visée à l'alinéa 1er est préférable à l'autorisation ou à la réalisation d'intervention sur le patrimoine culturel subaquatique. Des interventions sur le patrimoine culturel subaquatique protégé *in situ*

In afwijking van het eerste lid worden vondsten waarvan de bekendmaken van de informatie een gevaar of een risico kan opleveren voor het behoud van de vondst niet opgenomen in het register.

De Koning bepaalt de nadere regelen met betrekking tot het register van de vondsten bedoeld in het eerste lid.

Art. 8

§ 1. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water stelt een onderzoeksrapport op met betrekking tot de vondsten gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, waarin hij een gemotiveerd advies geeft aan de minister over het feit of de vondst als cultureel erfgoed onder water kan worden beschouwd.

Na het advies van de ontvanger van het cultureel erfgoed onder water, bedoeld in het eerste lid, bepaalt de minister of de vondsten gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, cultureel erfgoed onder water zijn.

Voor het opstellen van het onderzoeksrapport bedoeld in het eerste lid, over vondsten bedoeld in artikel 3, 2°, pleegt de ontvanger in voorkomend geval overleg met de Staat die de verklaring bedoeld in artikel 9.5 van het verdrag ten aanzien van België heeft afgelegd.

§ 2. Indien de minister beslist dat de vondst gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, geen cultureel erfgoed onder water is, wordt de eigendom van de vondst gemeld overeenkomstig artikel 5, § 1, overgedragen aan de vinder, onverminderd het bepaalde in artikel 5, § 2, tweede lid.

Indien de eigendom van de vondst wordt overgedragen overeenkomstig het eerste lid, is artikel 6, § 1, niet meer van toepassing.

§ 3. De Koning kan cultureel erfgoed onder water *in situ* beschermen en zowel de maatregelen van individuele als van reglementaire aard nemen die nodig zijn voor de bescherming ervan, mits een afweging van alle mogelijke impact van die maatregelen op de activiteiten in de omgeving en na advies van de Raadgevende Commissie bedoeld in artikel 5bis, § 3, van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.

De bescherming *in situ* bedoeld in het eerste lid geldt niet de voorkeur boven het toestaan of uitvoeren van werkzaamheden aan het cultureel erfgoed onder water. Werkzaamheden aan cultureel erfgoed onder water dat

ne peuvent être entreprises qu'après autorisation du receveur. Lors de la délivrance de cette autorisation, le receveur tient compte des règles reprises dans l'annexe à la Convention.

Si le patrimoine culturel subaquatique est protégé *in situ* conformément à l'alinéa 1er, les dispositions des articles 10, 11, 12 et 13 ne s'appliquent pas.

§ 4. Lorsque le patrimoine culturel subaquatique n'est pas protégé *in situ* conformément au § 3, les articles 10, 11, 12 et 13 sont applicables. L'ayant droit de la propriété est tenu d'entreposer, de conserver et de protéger le patrimoine culturel subaquatique en vue de sa conservation à long terme.

Art. 9

§ 1er. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique rend public le patrimoine culturel subaquatique via un site web accessible à tous.

§ 2. Le receveur du patrimoine culturel subaquatique informe le directeur général de l'UNESCO du patrimoine culturel subaquatique.

Art. 10

Si une personne physique ou morale prouve dans les neuf mois suivant la publication du patrimoine culturel subaquatique conformément à l'article 9, alinéa 1er, qu'elle était la propriétaire du patrimoine culturel subaquatique au moment du naufrage, elle peut revendiquer le droit de propriété. Le titre de propriété est fourni au receveur.

Sans préjudice de l'article 12, alinéa 1er, le Roi peut transférer la propriété du patrimoine culturel subaquatique à la personne physique ou morale visée à l'alinéa 1er, après que celle-ci ait remboursé les frais engagés en vue de la préservation du patrimoine culturel subaquatique.

Art. 11

Si une administration publique, un organisme d'intérêt public ou un musée agréé font savoir dans les neuf mois suivant la publication du patrimoine culturel subaquatique conformément à l'article 9, alinéa 1er, qu'ils souhaitent devenir propriétaire du patrimoine culturel subaquatique, le Roi peut transférer la propriété du

in situ is beschermd worden enkel uitgevoerd na een machtiging door de ontvanger. Bij het verlenen van deze machtiging houdt de ontvanger rekening met de regels in de bijlage bij het verdrag.

Indien cultureel erfgoed onder water overeenkomstig het eerste lid *in situ* wordt beschermd zijn de bepalingen van de artikelen 10, 11, 12 en 13 niet van toepassing.

§ 4. Wanneer het erfgoed onder water niet *in situ* wordt beschermd overeenkomstig § 3, zijn de artikelen 10, 11, 12 en 13 van toepassing. De rechtverkrijgende van de eigendom moet het cultureel erfgoed onder water opslagen, bewaren en beschermen met het oog op de conservering ervan op lange termijn.

Art. 9

§ 1. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water zorgt ervoor dat het cultureel erfgoed onder water bekendgemaakt wordt via een website toegankelijk voor het publiek.

§ 2. De ontvanger van het cultureel erfgoed onder water stelt de directeur-generaal van de UNESCO in kennis van het cultureel erfgoed onder water.

Art. 10

Indien een natuurlijk persoon of rechtspersoon binnen negen maanden na de bekendmaking van het cultureel erfgoed onder water overeenkomstig artikel 9, eerste lid, bewijst dat hij de eigenaar was van het cultureel erfgoed onder water op het ogenblik van zinken, kan hij het eigendomsrecht terug opeisen. Het bewijs van eigendom wordt geleverd aan de ontvanger.

Onverminderd het bepaalde in artikel 12, eerste lid, kan de Koning de eigendom van het cultureel erfgoed onder water overdragen aan de natuurlijk persoon of rechtspersoon bedoeld in het eerste lid nadat de natuurlijk persoon of rechtspersoon bedoeld in het eerste lid de kosten vergoedt die werden gemaakt met het oog op de bescherming van het cultureel erfgoed onder water.

Art. 11

Indien een openbaar bestuur, een instelling van openbaar nut of een erkend museum binnen negen maanden na de bekendmaking van het cultureel erfgoed onder water overeenkomstig artikel 9, eerste lid, te kennen geven dat zij eigenaar wensen te worden van het cultureel erfgoed onder water, kan de Koning de eigendom

patrimoine culturel subaquatique à l'administration publique, à l'organisme d'intérêt public ou au musée agréé après qu'ils aient remboursé les frais engagés en vue de la préservation du patrimoine culturel subaquatique. La notification est adressée au receveur.

La date à laquelle débute la période de 9 mois visée à l'article 10, alinéa 1er, et à l'article 11 est précisée lors de la publication visée à l'alinéa 1er.

Art. 12

Si une personne physique ou morale prouve conformément à l'article 10, alinéa 1er, qu'elle est la propriétaire du patrimoine culturel subaquatique et si une administration publique, un organisme d'intérêt public ou un musée agréé font savoir qu'ils souhaitent devenir propriétaire conformément à l'article 11, le Roi peut transférer la propriété à l'administration publique, à l'organisme d'intérêt public ou au musée agréé après qu'ils ont indemnisé la personne physique ou morale à concurrence de la valeur du patrimoine culturel subaquatique, dont le montant est fixé de commun accord.

La preuve de l'accord conclu en commun doit être présentée au receveur.

En cas de désaccord sur le montant de l'indemnisation visée à l'alinéa 1er, le Roi peut transférer la propriété à la personne physique ou morale conformément à l'article 10, alinéa 2.

Art. 13

Si le patrimoine culturel subaquatique n'est pas réclamé par une personne physique ou morale conformément à l'article 10, alinéa 1er, et si aucune administration publique, aucun organisme d'intérêt public ou aucun musée agréé ne souhaite devenir propriétaire du patrimoine culturel subaquatique conformément à l'article 11, le Roi peut transférer la propriété à l'auteur de la découverte.

L'auteur de la découverte peut refuser le transfert de propriété visé à l'alinéa 1er.

van het cultureel erfgoed onder water overdragen aan het openbaar bestuur, de instelling van openbaar nut of het erkend museum nadat zij de kosten vergoeden die werden gemaakt met het oog op de bescherming van het cultureel erfgoed onder water. De kennisgeving wordt gericht aan de ontvanger.

De datum vanaf wanneer de periode van 9 maanden bedoeld in artikel 10, eerste lid, en in artikel 11 een aanvang neemt, wordt vermeld bij de bekendmaking overeenkomstig het eerste lid.

Art. 12

Indien een natuurlijk persoon of rechtspersoon overeenkomstig artikel 10, eerste lid, bewijst dat hij de eigenaar is van het cultureel erfgoed onder water en een openbaar bestuur, een instelling van openbaar nut of een museum te kennen geven dat zij eigenaar wensen te worden overeenkomstig artikel 11, kan de Koning de eigendom overgedragen aan het openbaar bestuur, de instelling van openbaar nut of het erkend museum nadat zij de natuurlijk persoon of rechtspersoon voor de waarde van het cultureel erfgoed onder water, waarvan het bedrag in onderling akkoord bepaald wordt, vergoed hebben.

Het bewijs van het onderlinge akkoord wordt voorgelegd aan de ontvanger.

Indien er geen overeenstemming kan worden bereikt over het bedrag van de vergoeding bedoeld in het eerste lid, kan de Koning de eigendom overdragen aan de natuurlijk persoon of rechtspersoon overeenkomstig artikel 10, tweede lid.

Art. 13

Indien het cultureel erfgoed onder water niet wordt opgeëist door een natuurlijk persoon of een rechtspersoon overeenkomstig artikel 10, eerste lid, en geen openbaar bestuur, geen instelling van openbaar nut of geen erkend museum eigenaar wensen te worden van het cultureel erfgoed onder water overeenkomstig artikel 11 kan de Koning de eigendom overgedragen aan de vinder.

De vinder kan de eigendomsoverdracht bedoeld in het eerste lid weigeren.

Art. 14

Au terme de la période de 9 mois visée à l'article 10, alinéa 1er, et à l'article 11, alinéa 1er, le receveur fait une proposition au ministre concernant l'application des articles 10 à 13 inclus.

Art. 15

Il est interdit de détenir ou de vendre des découvertes obtenues non conformément à la présente loi.

Art. 16

Les navires habilités à battre pavillon belge ne peuvent pas être utilisés pour des interventions contraires à la convention.

Art. 17

Les infractions aux dispositions de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution sont punies d'un emprisonnement de huit jours à deux ans et d'une amende de vingt-six à cinq cents euros ou d'une de ces peines seulement.

Les infractions aux dispositions de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution relatives à un navire ou aéronef d'État sont punies d'un emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende de vingt-six à cinq cents euros.

Art. 18

Les découvertes qui n'ont pas été signalées conformément à l'article 5, § 1er, et qui ont été obtenues ou vendues illégalement, sont confisquées.

Art. 19

Les dispositions du livre Ier du Code pénal, en ce compris le chapitre VII et l'article 85, sont applicables aux infractions visées à l'article 17.

Art. 20

La loi du 9 avril 2007 relative à la découverte et à la protection d'épaves est abrogée.

Art. 14

Na afloop van de periode van 9 maanden bedoeld in artikel 10, eerste lid, en in artikel 11, eerste lid, maakt de ontvanger een voorstel over aan de minister over de toepassing van de artikelen 10 tot en met 13.

Art. 15

Het is verboden om vondsten die niet in overeenstemming met deze wet werden bekomen te bezitten of te verhandelen.

Art. 16

Schepen die gerechtigd zijn de Belgische vlag te voeren, kunnen niet worden ingezet voor werkzaamheden die strijdig zijn met het verdrag.

Art. 17

De inbreuken op de bepalingen van deze wet of de uitvoeringsbesluiten worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot 2 jaar en met een geldboete van zeventwintig euro tot vijfhonderd euro of met één van deze straffen alleen.

Inbreuken op de bepalingen van deze wet of de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot een schip of luchtvaartuig van een staat, worden gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot vijf jaar en een geldboete van zeventwintig euro tot vijfhonderd euro.

Art. 18

Vondsten die niet gemeld werden overeenkomstig artikel 5, § 1, en die onrechtmatig in bezit genomen werden of verhandeld werden, worden verbeurd verklaard.

Art. 19

De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op inbreuken vermeld in artikel 17.

Art. 20

De wet van 9 april 2007 betreffende de vondst en de bescherming van wrakken wordt opgeheven.

Art. 21

Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

Donné à Bruxelles, le 21 février 2014

PHILIPPE

PAR LE ROI:

*Le vice-premier ministre et ministre de l'Économie,
des Consommateurs et de la Mer du Nord,*

Johan VANDE LANOTTE

*La vice-première ministre et ministre des Affaires
sociales et de la Santé publique,*

Laurette ONKELINX

Le secrétaire d'État à la Politique scientifique,

Philippe COURARD

Art. 21

Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum.

Gegeven te Brussel, 21 februari 2014

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

*De vice-eersteminister en minister van Economie,
Consumenten en Noordzee,*

Johan VANDE LANOTTE

*De vice-eersteminister en minister van
Sociale Zaken en Volksgezondheid,*

Laurette ONKELINX

De staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid,

Philippe COURARD